

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTNYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK
legjuttányosabb számításal, díjszabás szerint.

Felölös szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., felévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANITÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Karácsony.

Itt a karácsony, a szeretet, a béke megszentelt ünnepe. Nagy öröme ez a kicsinyeknek, de a nagyoknak is a — kicsinyekért! Földhöz ragadt nyomorult család az, hol hacsak egy ökölnyi kis fácskán is ki nem gyulad a pislogó mécs s hol a futkározó, boldog gyermekek vidám kacagása el nem veri a szent este költészetteljes méla csendjét. Jaj az olyan háznak, a hol gyerek van s szépen csillogó karácsonyfát nem gyújthatnak. A végső nyomor már ez, mert még a legutolsó napszámos is megkuponogja dohányon, italon azt az egy-két fillért, amelynek árán ilyenkor gyermekét boldognak láthatja.

Igen, a karácsony, a boldogság ünnepe. Az ártatlan gyermekek lelke ég és föld közt lebeg. Legalább ilyenkor állandó földünk összeköttetése a menyországgal. Nincs nap az esztendőben, amikor édesebb lenne az öröm, de nincs nap talán, amikor lesújtóbb lenne a nyomor, mint így karácsonyi alkalmakkor...

Szeretet lelke járd be hát a földet, derüt, boldogságot hints el mindenfelé. Gyerekek kacagása az élet költészete; a költészet, az édes poezis pedig bearanyozója az egyébként sivár valóságnak. Ezért a karácsony a béke, a megnyugvás, a szeretet édes ünnepe.

Oh jőjj hát drága ünnep, boldog karácsony. Milliók várnak, mi is epedünk utánad.

Add a boldogság, megelégedés lelkét a téged áhitozóknak. A kigyúlado apró gyertyácskák fénye izzó szét a reménytelenség sötétjét, gyujtsa fel lelkünkben a hit soha ki nem alvó fáklyáját, mert csak ennek fénye mellett kerülhetjük el a reánk leselkedő, elnyeléssel fenyegető mélységeket, a lélek veszedelmét, az ezer kísértésnek, az erkölcsi hanyatlásnak és sülyedésnek lent a mélységben összezuzó kőszikláit. Legyen ma boldog a ház, a család apraja-nagyja. Ur, szegény, a becsületes munkás; szent karácsony hirdesd a végtelen nyomortól és szenvedéstől való megváltását szegény házáknak is...

Igen, várjuk a hajnalhasadást. A mai szeretetlen, egymást gyilkoló világban kell, hogy megszülessék a nazaréti Jézus...

A megváltás, a lelki szabadság, a — béke szent lelke ő.

Jőjj, jőjj hát szent karácsony. Egy ország, egy nemzet szeme csügg a borus égboltozaton, várva a fényes csillag megjelenését, mely az Ige, a megváltó Eszme megszületését jelenté e sokat szenvedett hazának...

Adjon az Isten — boldogabb karácsonyt!

B.

Városiasodás.

A várossá való átvedléssel Szekszárd letette végre nagy keservesen az érettségét és azon a ponton áll, ahol az érettségizett ifjak: maga szabhatja meg jövő fejlődése irányát. Jogosult azonban a félelem, hogy a városiasabb viszonyok mohó szomjazása közben az „érett ifjak“ hibáiba is esik és bizonyos fiatalos felületességgel nem a legfontosabb ponton fog új élete megalapozásához. Akárcsak egy ujdonsült egyetemi polgár, aki azzal nyitja meg pályafutását, hogy czilindert és monoklit vásárol, ő is két luxusdologgal, a (mellesleg rossz) villanyvilágítással és az aszfalttal kezd, holott épen nem ezek a dolgok teszik a várost várossá; láttam én már pusztai disznóhizláló telepen is aszfaltot és hegyi vadon mélyén rejtő fűrészmalomban villanyvilágítást s viszont akárhány igen csinos és igen fejlett életű városkát petróleumlámpás- és téglakövezettel! Más kell ide, ha tényleg várossá akarunk alakulni: ruhát szerezzünk előbb s akkor azután reávarrhatjuk a külsőség e fényes gombjait is, ha úgy tetszik!

A „városiasodás“ fogalma haladást jelentene, a haladás pedig egy város életében egyértelmű a fejlődéssel, amihez mindig két tényező szükséges: a fejlődési képesség *belső ereje* és az ezen erő kibontakozását elősegítő, kedvező *külső körülmények*. A multak mostoha tapasztalataiból — sajnos — eléggé tudhatjuk, hogy *mi e második tényezőre hiába* számítunk; sem geográfiai fekvésünk, sem felsőbb jóakarát nem támogat bennünket, mi tehát kizárólag a *magunk belső erejére* vagyunk utalva. Ezt a fejlődés-képes belső erőt pedig egy városnak a *lakosság* adja meg.

A „Közérdek“ számos közhasznu

czikke közül még egyik sem mutatott rá elegendő hangsúlyozással arra, minő fontos jövőnkre nézve *lakosságunknak számbeli erősödése*.

Akár a durvább munkáért versenyző kérges tenyerek alkotóerejét vesszük, akár pedig a szellemi munka napszámosainak izzadság-gyöngyeit, mindkettőre egyaránt áll, hogy munkájok annál tökéletesebb és annál magasabbrendű eredményre vezet, minél nagyobb tömegek versenyéből fakad, mert minél több ember vetekedéséből szűrődik le a munka gyümölcse, annál jobban megtíti azt a mértéket, ami a „várost“ a „falu“ fölé emeli. Minél népesebb egy város, annál több akad benne — minden foglalkozási ágban — a „javából“ és ezen jobb munkaerők tömörülése és versenyre hozza létre a nagyobb városok fejlettebb iparát, fejlettebb kereskedelmét és élénkebb szellemi életét. Világos tehát, hogy egy város viszonyainak kulturális fellendülése egyenes arányban áll a lakosság szaporodásával s hogy épen ezért az *egészséges* fejlődési törekvéseknek első sorban a dolgoz kezek és fejek szaporodásának *természetes forrásából* kell táplálkozni, nem pedig külső, *mesterséges* eszközökben reménykednie.

Egy város népességének emelkedésére azonban *csak két ut* lehetséges: a *bevándorlás* és a *természetes szaporodás* (a születéseknek a haláleseteket felülmúló számából eredő többlet). Nekünk — fájdalom — semmi olyan nagyobb szabású intézményeink (ipartelepeink stb.) nincsenek ezidőszereint, amelyek más községek lakosaira vonzóerőt gyakorolva, azok tömegesebb ideköltözését előmozdithatnák, ha a programmunkba vett városias fejlődés útján valamelyest mégis előrehaladni akarunk, ezt csakis úgy érhetjük el, ha a *megelevő* lakosság számbeli erejének fentartására mindent elkövetünk s így *legalább a természetes szaporodás* lassabb útját *biztosítjuk*. Erre pedig *csak egy eszköz* van: a *közegészségügy javítása* s ennek tolyománnyaként a *halandóság csökkentése*! Sokkal fontosabb ez akár az aszfalt-, akár a villanynál!

A legtöbb ember bizonyára nem is tudja, minő szomorú halálozási arányszámokat mutat a mi városunk! Midőn pár évi távollét után hazatérve, a felső-

városi új temetőbe is eljutottam, szinte megdöbbenve láttam, mily rohamosan telik az a legutóbb még pusztán állott terület! Egészen a budapesti — rákoskereszturi — új köztemető „gyors tempóját” juttatá eszembe. Érdeklődtem tehát a hivatalos számok iránt és valóban elszomorító igazság tűnt elém. Közismereti tény, hogy a halálzási arány — általában — a nagyvárosokban a legrosszabb, ahol az emberi szervezetet a modern élet ezer olyan veszedelme koptatja, amit a civilizációtól távolabb eső „falu” nem ismer. Mi — ami ezen nagyvárosi veszedelmeket illeti — bátran *falunak* tekinthetjük magunkat és mégis, mit mondanak a kérlelhetetlen számok? Az 1896-tól 1904-ig terjedő kilencz év hivatalos adatait összegezve, ezen időben — átlag — 416 ember halt el évenként nálunk, ami (15.000 lakost véve alapul) 2.77 százalék halálzási jelent évenként! (Egybehasonlító tájékozással megjegyzem, hogy a legújabb adatok szerint *Párisban* 2.249, *Bécsben* 2.244, *Londonban* 2.14, *Berlinben* meg pláne csak 2.09 az évi halálzási százalék.) A mi kis elmaradt, falusias életű városkánk tehát 0.521-0.68 százalékkal *nagyobb halálzási* mutat, mint Europa legnagyobb, több milliónyi lakost számláló metropolisai! Pedig ezen években semmi nagyobb-mérvű járvány sem háborgatta lakosságunkat. Ellenvethetné valaki, hogy a mi halálzási arányszámunkat a „*Ferencz-kórház*” növeli oly nagyra, ahol igen sok *vidéki* ember hal el, aki már betegesen jött ide, gyógyulást keresni; de ezzel szembesítenem kell *azon* tényt, hogy az említett *nagyvárosok* haláleseteiben is bennfoglaltatnak az ottani kórházak halottjait s hogy ott, a számos kórház- és gyógyintézetben még sokkal nagyobb területről — (egyik-másik hiresebb intézetben az *egész világról*) — tódulnak össze a gyógyulást kereső betegek s így ezen észrevétel *azon* városokat *éppúgy* érinti s így az összehasonlítás mindenestre megengedhető! És a nagy halandóság e képét még szomorubbá teszi *azon*, ugyancsak hivatalos adatokból merithető észlelet, hogy városunkban a *születések száma* is (daczára az összlakosság némi szaporulatának) *évről-évre* fogy, elannyira, hogy míg 1896-ban az anyakönyvi hivatal még 450 születést jegyezhetett, addig e szám 1904-ben már 360-ra apadt, pedig ezen *születési* számokban is benne vannak a *kórház* születési osztályán világra jött gyermekek, akik tehát tulajdonképen jobbára *vidékiek*! Semmi lényeges bevándorlási szaporulat, sőt kivándorlás, nagy halandóság s végül egyre csökkenő születési szám mellett valóban nehéz remélni a lakosság számerejében rejlő, belső fejlődési képesség

azon izmosodását, mely városunk *igazi* fellendüléséhez *nélkülözhetetlen*.

Mit tegyünk tehát e bajok orvoslására? Már fentebb jeleztem: törekedjünk *minden erőnk*ből a *közegészségügy* javítására és e célból a különböző sok szép terv és felmerülő eszme közöl valósítsuk meg *mindenekelőtt* és *minden áldozat árán azokat*, melyek e legfontosabb érdekünket, életszükségünket, a közegészségügyet szolgálják.

Messze tullépné mai cikkem feladatát, ha részletesen kidolgozott javaslatokkal állanék elő; hiszen lesz még erre idő és alkalom, itt és másutt; de rövid vonásokkal mégis érinteni szeretnék néhány főbb kérdést.

Az első volna a *köztisztaság*. Tudományos pozitivitással megállapított tény, hogy amely városban a *köztisztaság emelkedett*, a halandóság lényegesen *csökkent*. De nem is lehet másképp. Aki tudja — s ma már minden iskolágyerek tudja — mennyi bacillus leselkedik és hány betegség mosolyog csábítóan reánk a *tisztatlan piac szemetében* heverő gyümölcs- vagy más, nyers élvezeti cikk mögül, az nem esodálkozik ezen. Ott van a *köztisztaság* gúnyjára a betegség és »*közpiszok*« katonája, az e lap hasábjain már többször emlegetett pénteki koldus is, aki szétkilincseli a nyavalyákat a városban. Vagy ki ellenőrzi valaha, hogy a tífusz- vagy vörhenybeteg házból nem hordják-e piacra — orvosi tilalom daczára — a tejfölt, a vaját és egyéb veszedelmet? Nézzünk egy más képet. A difteritisz-beteg kapujára kiragasztjuk a vörös czédulát, hogy senki a beteghez *be ne menjen*, de ki és mi gátolja meg *azt*, hogy a betegség az utcára, közibénk *ki ne jöjjön*? A beteg öblöget; a kibukott vízben ott uszkálnak a fertőző, rostonyas czafatok és a környezet nyugodt lélekkel önti ki a mosdótál veszedelmes tartalmát a *nyitott folyókákba*, mely egyenesen az *utczára* vezet, ahol a szomszéd gyerekek gondtalanul tánczoltatják bele csigájokat a szennyes, mérges lébe; azután a piszkos csigát *zsebre dugják*, egyenesen oda a *zsebkendő mellé*, amit minduntalan orrukhoz, szájukhoz emelnek.

Persze, *fedett csatorna*, vízöblítési *kanalizáció* kellene, hogy ily bajoknak utját álljuk, de ez *vízvezeték* nélkül lehetetlen.

Hát a *por*, az az iszonyatos *nyári por*, megölköje a görhes-, megrontója a még ép tudónek! Megölköje fának, fűnek, virágnak, *mindennek*, ami él, kivéve a *bacillust*, ami vigan nyargal a porszem hátán tudónekbe! Ez ellen is csak a *víz*, a *vízvezeték* nyújthat védelmet. S hol van az üdítő *árnyék*, ami alatt nyaranta napszurás veszedelme nélkül is szabad levegőt élvez-

hesünk? Hol? A kaszinó-kertben (ott is csak *éjjel*!) De a kaszinóba csak 300 tag jár, a városban pedig 15.000 ember lakik. Hol hűselnek ezek? Ott, ahová szomorú, árnyékszegény viszonyaink kénytelenítik őket: jól elsötétített, dohos, földes szobákban, ahová a napsugarat soha be nem eresztik, hogy bakterium-ölő erejével meg ne semmisítse — ismét — a *bacillust*, amely oly buján tenyészik a nyirkos falakon, a téli hurut idején bőven teleköpködött, földes padozaton. Valóban *fordított* élet! A szobát, a lakást elzárnai az éltető és fertőtlenítő erejű napsugár elől és ott hűselni, mint egy pinczebéka, künn pedig elveszni hagyni minden árnyas fát, amely alól élvezet és üdülés lenne a nyár azon éltető melege, mit így csak nyűgnak és gyötrelmek tekintünk. Napsugaras lakás és árnyékos kert helyeit mi kriptaszerű lakások- és naptól kiégett kertekben élünk. S mindezt — már az *utóbbi* — ismét csak a *vízhiány* okozza! *Víz* tehát nekünk, víz *mindenekelőtt*; jó, éltető, tiszta, egészséges, bakteriummentes és *bőséges* vizet és *inkább kevesebb bort*, akkor majd talán a minősége és ára is jobb lesz és több pénzünk lesz a *vízvezeték megvalósítására*!

Mert *vízvezeték* kell ide és *nem ártézi kut*. A »*Közérdek*« 50-ik számában Tóth Károly műszaki tanácsos ur igen szépen kifejtette, hogy ártézi kut furása minő kilátásokkal jár a *mi vidékünkön*. Nem látom, hogy higgadt, tárgyilagos megfontolással sok biztatást lehetne kiolvasni belőle. Az ártézi kut *csak ott* jó megoldás, ahol könnyen és olcsón lehet hozzájutni s ahol más — tökéletesebb — megoldás *nincs*. Egy-egy telep, vállalat vagy fürdő czéljára elegendő és felette jó lehet, ha egy-egy ilyen megbízható kútból szerezhetik be a szükségletet, de nagyon kétlem, hogy — ha oly mélységekre kell lehatolnunk és olyan bizonytalanok a kilátások — vajjon *gazdaságos* módszere ez a kérdés megoldásának? Feltéve ugyanis, hogy sikerülne 20-25.000 korona költséggel egy bővebb vizű — mondjuk pl. 50-100 köbméter napi vízmennyiséget szolgáltató ártézi kutat létesíteni, ugy a *(nem tulbőven* számított) 700 köbméter napi szükségletet véve alapul, 7-14 ilyen kutra volna szükség városunkban a *teljes* szükséglet fedezésére s ez már 140-350.000 korona beruházást képviselne, nem számítva persze a minden utca- és modernebb házat felölelő *vezetékhalózatot*, ami *nélkül* az egész kérdés a nagy költség daczára — ugy higienikus, mint technikai szempontból — *csak tökéletlenül* volna megoldva. *Ilyen nagy* költséggel azonban talán már a *Sió-Sárvíz-csatorna* mentén is megépít-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mínt hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárterekben. — Ára üvegenként 4.— korona.

hetnők (a káposztásmegyeri bevált rendszer mintájára) a kutakat és szivattyutelepet és legalább *biztosak* lehetnénk, hogy *mindig* lesz vizünk bőven, annyi, amennyi csak *szükséges*. Hiszen e folyónak a városhoz eső legközelebbi pontja nincs messzebb 3—4 kilométernél (talán *ennyi* sincs?!), ami nagy távolságnak tetszhetik ugyan némelyek előtt, de bizonyára veszíteni fog ijesztő látszatából, ha felemlitem, hogy *Bécs* a közel 100 kilométernyire fekvő *Schneeberg* és *Raxalpe*-ről, *München* a 40 kilométerre fekvő *Mangfallthal*-ból, *Budapest Káposztásmegyerről*, *Grác* a *Rosenbergnek* több mint másfél órányira fekvő *északi részéből* és számos — *Szekszárdnál sokkal kisebb* — német városka, mind, *több kilométer* távolságból kapja, illetőleg vezeti be vizét és mégis meghozta ezen áldozatot *lakossága* és *saját*, jól felfogott érdekében, *közegészségügyének előmozdítására*.

Ezen az alapon kellene tehát tanulmányozni a vízvezeték ügyét, mert ez a kérdés *gyökeres* megoldása lenne.

A hegyeinkben csörgedező három vékonyka kis forrás *komolyan* nem jöhet szóba. Én is gondoltam erre, mint a legtermészetesebb és legkönnyebbnek látszó megoldásra, de meggyőződtem a *czéltalanságáról*. A nyáron — személyesen — *pontos méréseket* is eszközöltem szolgáltatási képességek megállapítására és a következő eredményre jutottam: a baktai u. n. „*csurgó-kut*“ (vagy a *Béla király-forrás*) 22 másodperc alatt, a *bödői forrás* 35 másodperc alatt, a *Remele-forrás* pedig csak 44 másodperc alatt szolgáltat egy-egy liter vizet, vagyis, az első 3927-27, a második 2468-57, a harmadik 1963-635, mindahárom összesen pedig 8359-476 liter vizet ad naponként (24 óránként), ami 83-59 hektoliter, vagyis csupán 8-359 köbméternek felel meg. Hogyan aránylik e nevetséges mennyiség a szükséges 700 köbméterhez? Azonfelül azt is észleltem, hogy szolgáltatási képességek *ingadozásoknak* van alávetve s ez *bizalmatlanná tesz az iránt is*, hogy az a nagyobb víztömeg, amit e források nyomán a hegyek mélyében esetleg találunk, nincs-e vajjon szintén olyfokú ingadozásoknak alávetve, melyek a drága pénzen megépülő gyűjtőtelepet egyszerre csak félig szárazon, a várost pedig szomjasan és porosan hagynák? Ezen eszme életképességében tehát *nem* bizom. De *bárhonnét is*, vizet *kell* teremtenünk és e kérdést többé a *napirendről levenni vagy leszorítani hagyni nem szabad!* Mert a víz nemcsak a *halnak* éltető eleme, hanem a *kulturembernek is!* Egy szellemes ember valamikor a fogyasztásra kerülő *szappan* mennyiségét jelezte meg egy ország kulturájának fokmérőjéül: ma már bizonyára *azt az összeget* jelelné meg, amit a haladás áldozni és harcra vinni kész a *maradiságnak* a régi, egészségtelen kutakban bujkáló *rossz szelleme ellen!*

Dr. Kramolin Gyula.

Ipari és mezőgazdasági üzem.

Mezőgazdasági politikánknak egyik legfontosabb pontja a kis existenciák, a földmivelő nép millióinak gazdasági megerősítését véli elérhetni: a széleskörű *parcellázásban és telepítésben*.

Ezt igéri nekünk a most hatalmon levő kormány új keletű gazdasági programjában: Feladatunknak fogjuk ismerni, hogy a kötött földbirtokon az üzemek olyan módja honosíttassék meg, amely lehetővé teszi, hogy a mezőgazdasági kis existenciák a hazai rögöz köttessenek. E célra kiválóan alkalmas eszközt látunk az állam által megszerzendő földterületek parcellázásában.

Ime így a kormány programjában! Hasonló gazdasági politikát követel hazánk valamennyi gazdasági egyesülete, rá van írva a keresztény és nemzetközi szocializmus zászlajára egyaránt!

Hogy Magyarország mezőgazdasági állam, az bizonyos. Hogy nemzeti és társadalmi életünknek gerinczét a kisgazda-osztály képezi, az is bizonyos. Természetes tehát, hogy a mikor nemzetünket erősnek, vagyosnak akarjuk látni, a földmivelő nép millióinak gazdasági megerősödéséről kell gondoskodnunk.

Ezen célunkat, ezen gondoskodásunkat akarja szolgálni a széleskörű parcellázásra vonatkozó gazdasági politikánk.

Mit akarunk tehát az agrárpolitikában? Az *üzemek decentralizációját!*

Vagyis míg a szabad verseny elvén felépült ipari és kereskedelmi politika a nemzeti fejlődésnek és vagyosodásnak feltételeit csak a nagy üzemekben látja megállapítva, addig mezőgazdasági politikánk birtokmegosztással, az üzemek szétdarabolásával véli elérhetni a nemzeti jólétet, az általános boldogságot!

Az *iparpolitika centralizál*, — az *agrárpolitika decentralizál!*

Anélkül, hogy az ipari és kereskedelmi, továbbá a mezőgazdasági üzemek mibenlétének tüzetes megvizsgálásába bocsátkoznánk, rámutatunk egy-két jelenségre, a mi érdekes és aktuális is abból az alkalomból, hogy országszerte beható vita tárgyát képezi a parcellázás észszerűsége és jogosultsága.

Kétségtelen és megdönthetetlen pozitív tény, hogy az ipar és kereskedelem terén csak a nagyméretű hatalmas vállalatok és üzemek dolgoznak kellő haszonnal és sikerrel. Csak ilyen nagy üzemekben fejlődhetnek ki az arra termelt tehetségek, csak ilyen nagy üzemekben termékenyülnek meg a produktív szellemi erők. Tőke, anyag és ember egyaránt rendelkezésére állanak a légész kutató és feltaláló képességeinek.

Az ipar és kereskedelem terén tehát a nagy üzemeké a jövő!

Kétségtelen, világos dolog az is, hogy ezek a nagy üzemek felszívták, elnyelték a kis üzemeket. Elkövetkezett pedig ez az állapot a természeti törvények kérlelhetetlen logikájából kifolyólag, mert a kis tőkének gravitáló erőt a gazdasági rendszerben semmi nemű más ellenirányú erő le nem kötötte.

Rámutatok egy pár statisztikai adatra, hogy a dolog világosan álljon előttünk.

Németországban 1891-ben 241 nagy *kohóüzem* volt, a mi 1895-ben lepadt 230-ra. A hiányzó 11-et elnyelték a többiek! Anélkül azonban, hogy akár a személyzet, akár a termelés mennyiségében valami csökkenés állott volna elő. A termelés ugyanis négy millió tonnáról hat millió tonnára emelkedett!

A *sörfőzdek* száma ugyancsak Németországban ezekben az években 12 ezerről lezállt hét ezerre, míg a termelés 20 millió hektóliterről felemelkedett 40 millió hektólitterre.

Igy állanak a viszonyok Németországban. Hasonlóak Franciaországban és Angliában.

Miután így a népek és nemzetek gazdasági rendszerében a szabad verseny alapján az erők szabadon érvényesíthették hatásukat — világos, hogy azok alakulásában és küzdelmeiben elkövetkezett egy időpont, amikor komoly veszedelem fenyegette az egyensúly állapot fennmaradását.

Az erők ama küzdelmeiből forottak ki

a véres munkásharcok, országos sztrájkok — a kartell — a vörös szocializmus egészség-telen hajtásai.

Hogy állanak a viszonyok a *mezőgazdasági ügyekben?*

Itt is a nagy üzemeké a jövő?

Közgazdasági iróinknak egy része igenis amellett van, hogy a mezőgazdasági üzemekben is a nagyobb üzemek jövedelmezőbbek, mint a kis üzemek.

Kétségtelen, mondják, hogy a modern gazdasági szerszámok, minők a gőzeke, a kapáló-, vető- és aratógép, a műtrágyázás és öntözés nagy mértékben képesek fokozni a föld termőképességét. De mivel ezeket a modern gazdasági eszközöket csak nagy üzemben lehet érvényesíteni, következik, hogy itt is csak a nagy üzemeké a jövő. Az az egyszerű parasztember faekjével csak megturja földet, akár a jam gumót ültető vadember botja. A vetőmagot kézbe hinti el, az istállótrágyát észszerületlenül alkalmazza.

Ezeket az ellenvetéseket biz a kellő értékre kell leszállítanunk, hogy a kérdésben dönthessünk.

A nagy gazdasági üzemekben használt gépek, mint a vető- és aratógépek, a gőzeke, a hidraulikus borsajtók, gőzeséplőgépek nem feltétlenül a termőképesség nagyobbitására rendelvek. A modern technikai tudományoknak ezen alkotásait a nagytermelő csak azért volt kénytelen szolgáltatni szegődttetni, mert nagy területeit sem kézi erővel, sem kisebb munkabírású eszközökkel megművelni, természetvényeit feldolgozni nem lett volna képes.

A ki forgolódott egy kicsit a földmivelő nép között, meggyőződhetett arról, hogy ezek a kis emberek igenis behatóbb, lelkiismeretesebb talajművelést végeznek, mint a nagy üzemben álló uradalmak.

A faeke ma már kulturhistóriai fogalom! Hlyent a mi kis embereink nem ismernek!

Ellenben ismernek számos gépet és eszközt, vaskéket, vasfogásokat, jőszerkezetű borsajtókat, van minden három gazdának ma már egy szőlődarálója, holott ezeltől tíz évvel szeltében, hosszában csak típtörték a csomagt. Van minden második gazdának egy permetezőkannája egy szénkénevező gépje, minden kisgazdának egy jőszerkezetű szőlőollója, minden ötödik gazdára esik egy gabonarosta, egy-egy trieur, egy jó szecska-vágógép stb. stb. Vetőgépet nem használ a kisgazda, de nem is fog! Ugyanazon munkálatokat a kezével pontosan és gyorsan végezi! De semmi esetre sem turja a földet, mint a vadember botja.

Ültet e ma már a kisgazda szőlőt rigolirozás nélkül?

Nem! A késő őszi napokat, amikor a dolog fogytán van, az enyhébb téli napokat erre használja fel. Műtrágyát se használ az igaz, de annál több mennyiségű istállótrágyát hord ki a földjeire.

Csak a kisgazda ismeri és ismerheti földjeinek minden egyes részét, azon a legnagyobb szorgalommal és lelkiismeretességgel munkálkodik, mert még a pihenő óráit is arra használja fel, hogy a földjein egy kicsit szétnézzen.

A kisgazdának mezőgazdasági munkaképességét lebecsülnünk tehát nem szabad! S nem szabad a nagy üzemben mutatkozó látszólagos előnyöket felhasználunk arra, hogy azzal a kis üzemnek megrontására siessünk!

Vagy nem a kisbirtokosok üzeme tette-e a földművelésben a legnagyobb haladást? Nem *kell* másra hivatkoznom, hogy az annyira fontos gazdasági ágának, mint a komló termelésnek 41-5% a kisbirtokon található, míg 30-5% van csak uradalmi kezelésben.

Vagy nem a kisbirtokosok voltak e az elsők, akik igyekeztek mezőgazdasági termelésünket az egyoldalúság alól felszabadítani? Felkarolván egyes mezőgazdasági ágakat, melyekkel a nagy üzemek vesződni nem akartak, milyenek a kender, a len, a gyógy-növények termelése.

Vagy nem mutatják-e számbeli adatok, hogy ma a nagybirtok tiszta jövedelme kat.

holdanként csekélyebb, mint a kisbirtoké? Vagy miért drágább ma a parasztbirtok, mint a nagy üzemből álló uradalmi földek?

Mind, mind olyan jelenség, a mely amellel érvel, hogy a mezőgazdasági üzemből a kis üzem előbbre áll a nagy üzemnél.

S hogy a mezőgazdasági fejlődésnek, az evolutionnak nem áll utjában a kisbirtok, hanem egyenesen annak a kibővítésével jár!

Angol nemzetgazdászok által a jövedelem csökkenésére és emelkedésére vonatkozó törvényekből egyenesen következik az, hogy a mezőgazdasági üzemek egy bizonyos nagyságtól kezdve a haszon csökkenéséről felállított törvénynek hódolnak.

Mig tehát az ipari üzemekben önmagától következett be az üzemek centralisatiója, az előbb említett természeti erőkből kifolyólag, addig a mezőgazdasági üzemekben az előbb említett törvényből kifolyólag ugyan csak magától következett be és folytatódik nap-nap után a földtulajdon megosztása!

Továbbá, mig az ipari üzemekben az erők szabad érvényesülésének utjában sem állt, addig a mezőgazdasági üzemből a kis üzemeknek a nagy üzemek által történő felszívását, az erők rendezetlen kihatásait megakadályozza egy ellenirányú erő: a népesség szaporodása.

Hogy tányleg beigazolvassuk állításunkat, ime egypár számadat:

Nemtorszában volt

1882-ben	1895-ben	
981407	1016318	kisparasztbirtok
24991	25061	nagyüzem

A kisparasztbirtokok száma tehát 34832-vel emelkedett két év leforgása alatt!

Észak Amerika Egyesült Allamaiban a mezőgazdasággal önmaga foglalkozó földművesek száma 1880-tól 1890-ig 2-98 millióról 3-27 millióra emelkedett!

Hasonlóak a viszonyok Franciaországban!

Ha nálunk vizsgáljuk a helyzetet, ugyancsak látjuk, hogy a kisparasztbirtokok száma évről-évre szaporodik. Nem akarok stat. adatokkal előállani, — Rácz Gyulának most megjelent könyvéből, kivehetjük, — csak egyetlen egy esetre akarok rámutatni, ami ebben az évben talán a legnagyobb földtulajdon megosztás volt az országban.

Fejérmegyében Zichy János gróf birtokaiból 6400 holdat parcelláztak ki a telepítvényesek között. Fejérmegyének ezen a leggazdagabb vidékén egy nagy község létesült, templommal, iskolával és órával!

Nem szükséges rámutatnunk arra a haszonra, ami ebből földalakulásból az országra háramlik, nemcsak gazdaságilag, hanem egyszersmind társadalmilag és nemzeti szempontból is.

A földtulajdon megosztása, történéjék az akár az említett természetű törvényeknek a kifolyásaképpen, vagy társadalmi intézkedés következtében, egyaránt üdvös és hasznos a földet művelő népekre és nemzetekre.

A széleskörű parcellázás fontos gazdasági és nemzeti programunk; maradjon is az, amíg Amerikába induló honfitársainkat sikerül egy-egy darab hazai röghöz lekötönnünk.

Vajta 1905. december 19.

Kirchner József
gépészmérnök.

Szekszárd város jegyzőinek ügye.

Az e hó első felében megtartott képviselőtestületi ülés határozatából kiküldött bizottság kidolgozta a város szervezési szabályrendeletét és a tanácskozás ügyrendjét. Valószínű, hogy a karácsonyi ünnepek alatt minden képviselőtestületi tag kézhez kapja azokat és így a legközelebbi ülésre már teljesen kialakult véleményekkel jöhet határozatot hozni.

Városunk jövőjének és fejlődésének fundamentumát rakták le a szabályrendelet szerkesztői tervezetükbe, a nagy felelősség tudatában a képviselőtestületi tagoknak higgadt ítélkezéssel és mindenekelőtt a közügy

igaz szolgálatától áthatva kell a határozati javaslat felett döntenie.

Mikor a szervezési szabályrendelet és az ügyviteli szabályzat § tömegéből a jegyzők ügyét emelen ki, nem személyi okok vezetik tollamat, hanem a közügyek szolgálatában is szemellett tartandó méltányosság és igazság érzete. Tudom azt, hogy a közérdeket, a város közérdekeit szolgálom akkor, midőn papírra vetem e sorokat, mert Szekszárd városának első és legfontosabb érdeke nem néhány száz forintnak a megtakarításában domborodik ki, hanem abban, hogy a városi élet minden tisztviselője ügybuzgalomtól áthatott törekvő férfi legyen, ne pedig letört ambíciójuak, akiket közönyössé tesz minden iránt az élet kenyéréért való küzdelem, akiknek testére és lelkére ólom sulyként nehezedik a nehéz megélhetés mindennapi gondja.

A szervezési szabályrendelet tervezet egyik pontja kimondja, hogy Szekszárd város jegyzői tekintettel megnövekedett munkakörükre, telekkönyvi ügyekkel, mint magánmunkálatokkal, nem foglalkozhatnak. A szabályrendelet ezen rendelkezése teljesen helyes, nem szólhat ellene senki, aki előtt a város ügyének rendes menete lebeg, mert a város egyetemének és egyes polgárainak fontos érdeke az, hogy ügyeik ellátói, mint a jegyzők is, — magánmunkálatok miatt ne legyenek távol órákig hivataluktól és a magánmunkálatoktól elfoglalva, ne legyenek kénytelenek hivatalos ügyeiket elhanyagolni, avagy felületesen elvégezni.

A nagy haladás előtt álló városunknak egész emberekre van szüksége, akiknek egész tevékenységüket, fizikai és szellemi erejüket a város ügyeinek becsületes ellátására kell fordítaniok. Ámde ezen rendelkezésnek szoros összefüggésben kell lenni ugyancsak a szervezési szabályrendelet azon pontjával, amely a jegyzők fizetését állapítja meg. Az igazat megvallom, hiába kerestem a kapcsolatot e két szakasz között, de egy sajtószerű körülmény azonnal szemembe ötlött, mégpedig az, hogy mikor a jegyzőket eltiltja a szabályrendelet a tekintélyes mellékjövédelmet hajtó telekkönyvi magánmunkálatoktól, és ugyanekkor a főjegyző fizetését 2000, az aljegyzők fizetését 1600—1600 koronában és a főjegyző, valamint adóügyi aljegyző jövédelmét még 3600 —ül föld használatában (hivatalos becsü 72—72 K.) állapítja, a főjegyzőt a községi főjegyző fizetésével szemben semmivel sem emeli, a két aljegyző jövédelmét pedig leszállítja azon 300 és 200 kor. korpótlékkal, amelyet azok a Tisza-féle törvény alapján az államtól kaptak, mert ezen törvény a kis és nagyközségek jegyzőinek fizetés kiegészítésére vonatkozik, a városiakéra azonban nem.

Higgadt ítélkezésem szerint a szabályrendeletnek a jegyzői fizetésekre vonatkozó része nem állhat meg és nem hiszem, hogy Szekszárd város képviselőtestülete bármelyik tagjának célja lehessen az, hogy a magánmunkálatok elvonásával, a korpótlékok elvesztésével a jegyzők jövédelmét a régi községi keretben élvezett fizetésnél is kevesebbre apassza. Ha a várossá alakulás folytán nő a jegyzők munkaköre, ha ez fizikai és szellemi erejüket sokkal inkább igénybe veszi, mint a községi élet, akkor lehetetlen, hogy a megélhetésre semmi esetre sem alkalmas 2000, avagy 1600 koronára apasztassék jövédelmük, mikor mindannyian családi emberek, mindenikre bizonyos társadalmi kötelezettségek nehezednek és mindeniktől fokozott tevékenységet várunk és követelünk városunk érdekében.

Nekünk, kik a képviselőtestületnek tagjai vagyunk, feltétlen jogunk, hogy a városi jegyzőket az őket nagyban igénybe vevő telekkönyvi ügyek vitelétől eltiltsuk, de e jogunkat kíséri egy morális kötelesség is, hogy a megélhetés nehézségeibe ne döntsük ezen tisztviselőket, akik ártatlanok abban, hogy községünk várossá fejlődött és akik évtizedekig becsülettel szolgálták községi életünket. Mert kérdelem tisztelt képviselőtestületi tagtársak, nem vissza tetsző, a tisztviselőkre depresszív volna-e a képviselőtestület azon határozata, mely a régi, ismert tisztviselők jövédelmét leszállítja akkor, midőn

egy ujonnan rendszeresített állást, a rendőrkapitányét, mely fontosabb nem lehet mint a jegyzői, a közel multban 3000 koronával javadalmozott.

Az a remény, hogy a mostani zürzavarból kibontakozó és száz meg száz gazdasági kérdésnek és a közjogi kérdések egész halmazának megoldására összehívandó országgyűlés, majd rendezzi a városi jegyzők fizetését és javítja azok helyzetét is, mint a községiekét a Tisza kormány alatt, vajjon elég erős lesz-e ahhoz, hogy ne kedvetlenedjenek el jegyzőink, a megélhetés felmerülő mindennapi kivánalmait el lehet-e odázníók ezen messze távolban lebegő csalóka reménnyel.

Tudom és biztos vagyok abban, hogy a város közügyének menetére előnyös, hogy a jegyzők a telekkönyvi magánmunkálatoktól, a mely idejüket nagyon igénybe veszi, eltiltatsanak, de erős a hitem és meggyőződés, hogy képviselőtagtársaim bármely társadalmi osztályhoz tartozzanak is, nem zárják el magukat ezen gondolattól, melyet a közügyek ridegségébe is beviendő méltányosság és igazságérzet diktál, hogy jegyzőinket elvont jövédelmükért kárpótlás illeti meg.

Ha van aszfalt korzónk, derengő fényű villanyvilágításunk, lesz mindenféle köves utunk, tán ártézi kutunk is, ugyan miért lennének mindezen üdvös dolgok mellett a megélhetés nehéz gondjától terhelt jegyzőink

A szent ünnepek közelednek, . . . gondolkozunk és érezzünk

s.

VÁRMEGYE.

— **Lemondás a bizottsági tagságokról.** Kovács Sebestyén Endre, a törvényhatósági bizottságnak egyik legtevékenyebb és szakavatottabb tagja, a különböző bizottságokban elfoglalt összes tagságairól lemondott. — Példáját hallomás szerint mások is követik.

Lapunk előfizetési ára:

egész évre . . .	10 kor. — fill.
fél évre . . .	5 " — "
negyed évre . . .	2 " 50 "

Néptanítóknak, ha az előfizetési pénzt egész évre előre beküldik, 5 koronáért küldjük a lapot.

A hirdetést mérsékelt áron, olcsó díjszabással közöljük.

Hátralékos előfizetőinket kérjük az előfizetési pénzek szives beküldésére.

Hazafias üdvözlettel:

a „KÖZÉRDEK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

HIREK.

— **Előfizetőinknek, olvasóinknak és munkatársainknak boldog karácsonyi ünnepet kívánunk.**

— **A főrendiház új alelnöke.** A főrendiház alelnökévé, a mint már régen jeleztük, a király gróf Széchenyi Sándor v. b. t. t. volt főispánunkat nevezte ki. A kinevezési okmányt a főrendiház 19-iki ülésén olvasták fel s a főrendek nevében Csáky Albin gróf főrendiházi elnök üdvözölte az új alelnököt, kinek kinevezését a főrendiház a legnagyobb szimpáthiával fogadta.

— **Garay János testvére.** Garay Antal nyug. tisztartó, költőnknek, Garay Jánosnak testvére a mult szombaton töltötte be életének 83. évét. A derült kedélyű, fiatalos lelkületű öreg urat számosan üdvözölték részint levélben, részint pedig személyesen. A

84-ik esztendő beköszöntését vidám családi lakomával is megülték, amely egész a reggeli órákig tartott. Ez alkalommal Tolnában időzött az ünnepelt fia, *Garay Ákos* a jeles rajzoló is. Szívbeli örömmel tolmácsoljuk mi is a legjobb kívánatainkat.

— **Kinevezések.** Ő felsége a király ifjú *Kramolin Emil* dr. miniszteri segéd-fogalmazónak a miniszteri fogalmazói címet és jellegzet adományozta; az igazságügy-miniszter pedig dr. *Kramolin Ernő* újpesti járásbírói aljegyzőt ugyanoda jegyzővé nevezte ki.

— **Gróf Széchenyi Sándor v. b. t. t. volt főispán üdvözlése.** A Dombóvári Járási Jegyzők Egyesülete e hó 8-án tartott üléséből meglehangu üdvözlést küldött távozó főispánunknak, ki most, a mint a D. és V.-ben olvassuk, a következő levelet intézte *Nagy István* főszolgabíróhoz, ki mint elnök a jegyzők üdvözlését ő hozzá eljuttatta:

Bécs, 1905. december 12.

Tekintetes Főszolgabíró ur!

Huzamos távollétem folytán Dorogról utánam küldött nagyon megtisztelő sürgönye csak tegnap érkezett kezemhez. — Fogadja és adja alkalomlag át a dombóvári járási jegyzői karnak az engem nagyon meghatározó és hálás szívből fogadott megemlékezésért — köszönetemet. Boldogító tapasztalás, hogy egy emberélet lelkiismeretes munkássága elismerésre talál. Meglehetnek győződve, hogy ennek legfelsőbb helyről történt jutalmazását nem tartom becsebbnek annál, melyet drága Vármegyém közönségétől tapasztalhatni szerencsés vagyok, melynek érdekeit legjobb meggyőződésem szerint hiven szolgálmi mindenkor örömem és törekvésem tárgya volt. — A politikai helyzet azonban lehetetlenné tette, hogy állásomat, melyet huszonegy évig betölteni volt szerencsém, továbbra is megtartsam. Tántorithatlan alkotmányos elvek vértéznek, a jelen kormány pedig, jóllehet a beállott szerencsétlen viszonyok kényszerre folytán, attól eltérni volt kénytelen, s esetleg oly eszközökhöz lesz kénytelen folyamodni, melyekhez hozzá nem járulhatok. Vannak helyzetek a magán- és közéletben, midőn a megalkuvásnak helye nincs — Hyen áll ellőttem! Megnyugvásul szolgál azon tudat, hogy f. évi augusztus havi elnökletem alatt tartott törvényhatósági közgyűlésen — bárcsak 18 szótöbbséggel hozott határozattal — a közönség, de elsősorban a tisztikartól súlyos következményeket, mondhatom bajokat háritottunk el. — Adja a Mindenható, hogy a félelmes veszfellegek mielőbb elvonulnak hazánk felett, anélkül, hogy közállapotaink még súlyosabban károsodjanak. Ha az Isten éltet és szerencsés leszek tapasztalhatni, hogy a megye közönsége közt jóakaró támogatókat talállok, kik bizalmukkal megajándékoznak, törekedni fogok, bár szerényebb állásból indulva, a megyei közéletnek szolgálni. — Fogadja Főszolgabíró Ur és mindazok, kik rólam megemlékezni szivesek voltak, legmélyebb üdvözlémet. Tisztelettel

Gróf Széchenyi Sándor s. k.

— **Nem lesz 28-án közgyűlés.** Mult számunkban megemlégettük, hogy Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága e hó 28-án gyűlést tart. Utólag úgy értesülünk, hogy az előbb december 18-ára tervezett, majd 28-ára elhatározott közgyűlés közbejött akadályok miatt elhalasztott bizonytalan időre.

— **Eljegyzés Halmai Emil** sjegező eljegyezte *Téry Erzsébetet*, néhai dr. *Téry Emil* volt ügyvéd és neje özv. *Téry Emilné* szül. *Zöld* Aranka urnó leányát Hőgyészen.

— **Megjutalmazott selyemtenyésztők.** Bezerédj Pál miniszteri meghatalmazott előterjesztésére, mint minden évben, úgy az idén is jutalomban részesültek a legtöbb selyemgubót termelők a Bezerédj István-féle alapítvány kamataiból. Ezek a következők: *Szedresben, Jegenyésen és Hidján*: 1. *Horvát József* Szedresben termelt 61 kgr. gubót és kap 5 drb. 10 koronás aranyat; 2. *Grabics Pál* Jegenyésen termelt 56 kgr. 10 dgr. gubót és kap 3 drb. 10 koronás aranyat; 3. *Horvát József* Hidján termelt 41 kgr. 50 dgr. gubót és kap 2 drb. 10

koronás aranyat. A vármegye egyéb helyein: 1. *Pflug János* Majoson termelt 129 kgr. 70 dgr. gubót és kap 5 drb. 10 koronás aranyat; 2. *Nagy János* Kisvejké, termelt 77 kgr. 10 dgr. gubót és kap 4 drb. 10 koronás aranyat; 3. *Tölösi Gergely* Felsőnyék, termelt 76 kgr. 70 dgr. gubót és kap 3 drb. 10 koronás aranyat; 4. *Vilczek Sándorné* József-pusztá, termelt 72 kgr. 20 dgr. gubót és kap 2 drb. 10 koronás aranyat; 5. *Bokor József* Döbrököz, termelt 67 kgr. 10 dgr. gubót és kap 1 drb. 10 koronás aranyat.

— **A szekszárdi r. k. óvoda karácsonyfája.** A szekszárdi r. k. óvoda s gyermekmenhely-egyesület folyó hó 22-én d. u. fél 4 órakor tartotta szokásos évi karácsonyfa ünnepélyét. 24 gyermek lett ellátva téli ruhával és lábbelivel azonkívül a többiek játékokkal lettek megajándékozva. *Döry Pálné* kíséretében megjelentek *Triebler Ilma* alnő és a választmány számos tagja. A karácsonyfaünnepély költségeit ez idén is *Triebler Ilma* alelnőknő fáradságot nem ismerve gyűjtötte össze egyes lelkes úrnők társaságában.

— **A pécsi kir. tábla elnöke.** Ő Felsége a király a pécsi m. kir. ítélőtábla elnökévé *Balogh Károly* pécsi ítélőtáblai tanácselnököt nevezte ki.

— **Temetés.** *Szászi Frigyes* magánzó holttestét f. hó 18-án Szekszárdról Tolnára szállították s ott a családi sírboltba helyezték nyugalomra. Szászi 3 évig volt Tolna községnek bírja. Elhunytát gyászolják: özv. *Hermann Józsefné* szül. *Szászy Teréz*, *Szászy Regina* férj. *Mayer Jánosné* gyermekei. *Mayer János* vő. *Hermann Mariska* férj. *Tóth Istvánné*, *Hermann Frigyes*, *Mayer Gizella*, ifj. *Mayer János*, *Mayer Honka*, *Mayer Antal* unokái. *Tóth István*, *Tóth Sándor*, *Tóth Józsi*, *Hirling Katuska* dédunokái. Dr. *Hirling Ádám*, *Tóth István* unoka vők.

— **Vasutműzériánk.** Már jó egy hónappal ezelőtt jeleztük sikertelen voltát annak a beadványnak, a melyet külön deputáció vitt fel a szekszárdi vasuti műzériák megszüntetése végett a kereskedelmi miniszterhez, és a vasut igazgaóságához. Ez alkalommal nem közöljük azt az arczpirító leiratot, a mely mint egy stataliter végzett Szekszárd jogos igényeivel, de e helyett ide igtatjuk az alábbi kis közleményt, a mellyel csak azt akarjuk beigazolni, hogy túlnk távol állók is, hogyan vélekednek a mi gyalázatos vasuti állapotainkról. A „P. N.“ így ír decz. 19-iki számában: A máv. mostohavonalain Szekszárd városából indulnak ki. És hiába kérnek, föliratoznak, deputációznak a szekszárdiak, hogy 30 kméter menetsebességű vonatok helyett 40—45 km. menetsebességgel haladó vonatokat kapjanak, hogy a személyforgalmat különítsék el a teherforgalomtól, hogy Rétszilas megállóhely kiinduló állomás legyen, hogy kibővítsék Szekszárd *Tyuk-kekre* állomását állomásépületté, nem használ itt semmi és épen most kapták meg a legutóbbi felterjesztésre azt a választ, melylyel összes *legszerényebb* igényeiket is teljesíthetetleneknek találta a máv. igazgatósága, mivel a szükséges átalakítás 242 000 koronát tenne ki, erre pedig megfelelő fedezet ez idő szerint nem áll rendelkezésére. A szekszárdiak most újból, magát a kereskedelmi minisztert akarják a helyzetről informálni és igazuk is van abban, hogy 24 év óta, a mikor a pécs—budapesti vasut építése alkalmával ez a viczinális is épült, oly mérvben emelkedett Szekszárd forgalma, hogy ezt a máv igazgatóságának még áldozatok árán is honorálni kell. Mert mi, a kik Szekszárddal relációt tartunk fönn, jól tudjuk, hogy az ottani állapotok továbbra nem tűrhetők, sőt a sárbogárd—szekszárdi vonal még a fővonalá való fejlesztést is joggal igényelhetné.

— **Kinevezések.** *Tihanyi Domokos* Tolnavármegye kir. tanfelügyelője, buzgó szolgálatainak elismerésül a VII. fizetésosztály harmadik fokozatába neveztetett ki. Szívbeli gratulálunk e jól megérdemelt kitüntetéshez. Szorgalmas munkást, jó hazafit ért e kitüntetés. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter özv. *Pápé Dénesné* szül. *Arlow Mária* szekszárdi

polg. leányiskolai segédtanítónőt a X-ik fizetési osztályba rendes tanítónővé, — *Tattay Margit* helyettes tanítónőt pedig a XI-ik fizetési osztályban segédtanítónővé nevezte ki.

— **Hirtelen halál.** *Szeceksai István* szekszárdi kir. állampénztári tiszt e hó 20-án váratlanul elhunyt. Hivatalából még teljesen egészségesen ment haza. Hazatértében észrevette, hogy egy suhanc a lakása előtt levő fáról egy ágat lehasított, kiment tehát, hogy azt lenyesse. A csonka gally kissé magasan volt, egyet nyújtózkodott s úgy látszik ez volt a veszedelme. Szívéhez kapott, de még volt annyi ereje, hogy lakásába visszamenjen, itt azonban rosszul létről panaszkodott s mire orvosokat hívtak, segíteni nem lehetett, úgy látszik egy ere pattant meg, mert orrán száján dült a vér. A hatalmas termélt ember rövid két órai szenvedés után elhunyt. Halálát neje özv. *Szeceksay Istvánné* szül. *Sprenger Teréz*, testvérei: *Szeceksay Kornél*, *Magyar Józsefné* szül. *Szeceksay Róza*, *Szeceksay Antal* és *Barna Sándorné* szül. *Szeceksay Julia*, s nagyszámú rokonság gyászolja. A derék tisztviselő elhunytát tisztviselő társai is őszintén gyászolják. Szerette mindenki. Az állampénztár tisztviselői a következő gyászjelentést adták ki: „A szekszárdi m. kir. állampénztár tisztikara fájdalomtól megtört szívvel tudatja szeretett kartársának *Szeceksay István* m. kir. adó-tisztnek e hó 20-án este 1/27 órakor 53 éves korában, állami szolgálatának 8-ik évében történt váratlan elhunytát. Temetése e hó 22-én délután 1/24 órakor lesz a r. kath. egyház szertartása szerint. Szekszárd, 1905. december 11. Szendergő porait béke lebegje körül!”

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatási miniszter *Földes Miklós* karánsebesi polg. iskolai tanárt Paksra helyezte át.

— **Eljegyzés.** *Becht Ödön*, a völgyeségi járás szolgabírája eljegyezte *Mészáros Ferike* kisasszonyt Tabról.

— **Táncziskola** *Dobos Adolf* a kitűnő táncztanító megérkezett s a táncztanítást nemsokára megkezdi.

— **Tűz.** F. hó 17-én délután báró *Drasche Richárd* birtokán egy 40 m. hosszú és 9 m. széles rozs-szalmakazal égett el. A kár 4500 korona; biztosítva volt. A tűz valószínűleg az arra járó emberek által eldobott gyújtó által keletkezett.

— **Honosítás.** *Breitenecker Alfréd* tolnai lakos, a tolnai uradalom számtartója, felvétel a magyar honpolgárok sorába. A honpolgári esküt folyó évi december hó 30-án teszi le.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte *Linka Károly* faddi jegyzőt és nejét, hároméves *Géza* fiacskájuk tüdőgyulladásban meghalt. A kis halott temetése tegnap délelőtt tíz órakor volt Faddon.

— **Alapszabályok jóváhagyása.** A belügyminiszter a pincehely-görbői ipar- és kereskedelmi olvasókörmek, — a zombai r. kath. olvasókörmek, — és a pincehely-görbői társaskörnek alapszabályait jóváhagyta.

— **Névmagyarosítás.** *Frei József* szekszárdi illetőségű családi nevét „Füredire“ változtatta. Követésre méltó példa.

— **Adományok a szekszárdi népkönyhára.** A népkönyhára adakoztak: Br. *Schell Józsefné* Katalin-pusztá 25 kor., N. N. 10 kor., *Döry József* Dombóvár 10 kor., *Pártos Zsigmond* Mőzs 7 kor., özv. *Strasszer Józsefné* Kecsege-pusztá 5 kor., *Varga Manó* Pár 3 kor. Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében hálás köszönettel nyugtatom. Szekszárd, 1905 december 21.

Bezerédj Pál s. k.

— **Vívó tanfolyam.** *Halbleib József* fővárosi vívómester jövő hó 2-án kezdi meg 1 hónapra terjedő vívó tanfolyamát Szekszárdon. A kitűnő vívómester, a mint értesülünk, gyermekek számára is nyit tanfolyamot, a kik csekély 5 koronáért fejleszthetik ügyességüket a vívás szép sportjában.

— **Felmentés.** A földmívelésügyi miniszter Harcz községet a közvágóhid fentartása alól felmentette.

— **A pénzügyminiszter rendelete.** A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságához

rendeletet küldött, mely szerint a hátralékban levő vizszabályozási járulékok, kereskedelmi és iparkamarai illetékek, büntügyi költségterítmények, birtokrendezési költségek, országos tanítói nyugdíj-gyámlapot illető járulékok, pénzbiroságok és kezelési költségterítmények, községi közbirtokossági stb. erdők kezelési költségei, közjegyzői díjak, urbéri váltáshátralékok és szőlőfelújítási kölcsöntartozások mielőbbi behajtása iránt a törvényen kívüli állapot tartama alatt is intézkedjék.

— **Közúti helyszíni bejárás.** A kereskedelmiügyi miniszter a kölesd-pinczehelyi közút 21—27 kilométer szakaszán végzendő munkák megállapítása végett helyszíni bejárást rendelt el, — melynek határidejét f. évi december hó 28-ára tűzte ki. Összejövétel helye Pinczehely község háza — a bejárás vezetője Kikindai Gyula min. főmérnök.

— **Pásztorjáték Tolnában.** Kühl József segédlelkész rendezése mellett, az iparostanonczok Tolnában decz. 25., 26-án és újév napján egy 4 felvonásos pásztorjátékot adnak elő. A befolyó tiszta jövedelem a szegény iskolás gyermekek felruházására fordítatik.

— **Pótvásár engedélyezése.** A kereskedelmiügyi miniszter Nagykönyiban 1906. évi január 10-ére pótvásárt engedélyezett.

— **Vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A belügyminiszter a kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterekkel egyetértőleg f. évi decz. 24 és 31-ére eső vasárnapokon az ipari és kereskedelmi üzletekben a munkaszünetet délután 5 óráig — a borbély és fodrász üzletekben pedig egész napon át felfüggesztette.

— **Táviridarongálók.** Takács János és Topor János kocsolai lakosok a kocsolai határban 6 drb táviridárgigetelést levettek s ez által veszélyeztették a forgalmat. A bíróságnál jelentették fel őket.

— **A duhajság áldozata.** Kovács János, kit Rácz István duhaj legény minden ok nélkül forgópisztollyal meglőtt, a Ferencz-kórházban meghalt. Temetése nagy részvét mellett történt. Özvegyet és három kiskorú gyermeket hagyott maga után.

— **Megzavart disznótor.** Decsi tudósítónk írja. Ezelőtt 2 hónappal a legelőről elveszett Mozolai János disznója, de mert a kanász minden drb. sertésről köteles beszámolni és ezt megtenni képtelen volt, ennél fogva az elveszett sertésért 50 kor. kártérítést fizetett Mozolainak. A sertés azonban nem vészett el, hanem betévedt Sepenye Varga István udvarába. Varga uram (ki jó módú polgár) nyugodtan befogta a disznót a hizláló ólba és két hónapig szépen kihizlalta. E hó 18-án aztán megölte a szépen kihizlalt mangaliczát, disznótorra azonban nem kerülhetett a sor, mert a mikor már pörkölte, akkor lepte meg őt Dora György kanász néhány előljáróval s mivel ráismertek a disznóra, azt a csendőrök szépen elkobozták. Varga nem tagad semmit. Allitól fogva ő maga beszélt ki a dolgot boros fővel valamelyik korcsmában.

— **A gyermekek megrontója.** Csapó Ferencz pinczehelyi lakos, nem átalotta 11 éves fiát és ennek pajtását, Barkóczy Györgyöt felbiztatni, hogy lopjanak számára. A gyermekek engedtek is megfelelő ígéret ellenében ennek a felbujtásnak és feltörték Bandi Ernő ottani vendéglős faházát, melyet teljesen kiürítettek. De a vendéglős elcsipte a két vásott fiút, kik hűségesen beismertek mindent. A csendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Gyujtogató vő.** Baráth Ferencz ozorai lakósnak nagyon szomorúak voltak a napjai, ott hagyta az asszonyt és sehogysem tudott megegyezni vele, hogy hozzá visszatérjen. De az apja sem engedte meg ezt és meg is indította a válópert. A napokban a korcsmában mulatott az apa, Végh István és alaposan elázott a nagy dáridózás közben. A vője vállalkozott arra, hogy hazakísérje az öregot, remélte, hogy tán megtudja ilyen állapotában lágyítani. Mikor pedig ez nem sikerült, megfenyegette, ha haza nem küldi a leányát, hát a házat gyújtja fel. Végh nem vette ezt komolyan, csak akkor, midőn következő nap tényleg lángba borult a tető és

elégett 60 zsák tengerije, gabona, liszt és több gazdasági eszköz is. Az egész kár 1000 kor., mely biztosítva nem volt. Tagadja ugyan a vő, hogy ő volt a gyujtogató, de a tanuvallomások ellene mondanak. Az ügyészség megindította ellene az eljárást.

— **A bíróválasztás vége.** Győre községben f. hó 16-án volt a bíróválasztás. A választás után Dallos Jánosnak dalos jókedve lett a felett, hogy az ő jelöltje győzött, Tóth Ferencz pedig bosszusan bandukolt hazafelé, mert jelöltje csufult elbukott. Ezt a nagy örömet és bosszúságot aztán le kellett egy kicsit öblíteni a korcsmában. Be is tértek mind a ketten egy pár deczire, hazamenet azonban összetalálkoztak. Előbb szóval, majd később kézzel támadták egymást, a mit Tóth Ferencz veje Bencze György észrevevén, oda rontott s Dallost tenyerén késsel súlyosan megvágta, majd kabátját letépte, úgy hogy Dallos futva volt kénytelen menekülni. Tóth azonban még nem tartotta elégnak a pörlekedést, hanem több barátjával Dallos lakása elé ment, a bezárt kaput együttes erővel betörték s már a kodyhaajtót fészeggették, amikor a nagy lár-mára a községi bíró odaérkezett, akinek aztán nagy nehezen sikerült a támadókat lecsillapítani és távozásra bírni.

— **Elcsorélt tutaj fak.** Paskusz Emil panaszból kifolyólag megirtuk a múlt héten, hogy Baka András és fiai Paskusznak a Sárvízon levő fakészletéből tutajt tulajdonítottak el. Baka József, az egyik érdekelte most szerkesztőségünkben járt és Strausz Mór fakereskedő irásával azt igazolta, hogy még 7-én vett hitelre néhány szál fát Strausz Mórtól, kinek fái éppen a Paskusz-féle tutajok szomszédságában vannak, így tévedésből vették el a más fáját.

— **Alkalmatlan, de helyén való kérdések.** Körülbelül harmincz éve már, hogy az új mérték használata kötelezővé lett. A piaci kofáktól elkobozták az itezés és messzelyes mértéket. A palotai meszeskocsikon miért türi meg a hatóság a nyolczadost? Miért nem kötelezik ezeket is a törvényes, hitelesített úrmérték használatára? Hiszen a nyolczados nem törvényes mérték, hitelesítve sincs. Hát a forint és a krajczár? Miért nem kobozzák el a vendéglőkben az e szerint kiállított étlapokat? Miért nem vonják meg a kedvezményes postai szállítást az olyan árjegyzékektől, a melyeken az árak régi pénznem szerint vannak megjelölve? Miért nem vonják be lassanként az ezüstforintokat? Miért veret az állam két- és huszfilléreseket? Ugy hiszem ezek volnának a koronaértékben való számításhoz megfelelő pénzdarabok: egyfilléres, ötfilléres, tízfilléres, ötvenfilléres, egykoronás, ötkoronás, tízkoronás, ötvenkoronás, százkoronás, ötszázkoronás, ezerkoronás. A két és huszfilléres, a kétkoronás és huszkoronás pénzdarabok csak olyan szolgálatot tesznek a nagyközönségnek, mint az anyatejtől elválasztott kisgyermeknek a cuczli. E nélkül a gyermek hamarabb megtanulna enni. A közönség — ez a nagykisgyermek — hamarabb megszokná a törvényes pénznemben való számolást.

— **A tél.** Beköszöntött a tél egész fagyasztó hidegségével, — derült, tiszta napfény mellett. A korcsolyázni vágyók öröme ilyen időben már néhány nap múlva megkezdhető az élvezetes testedző sport. De gazdáinkra a régi jóslat szerint nem igen kedvező időjárás ez, mert fekete karácsony van kilátásunk és remélhetjük a fehér husvétot.

— **Halálra rugdalt ember.** Lapunkban megirtuk már, hogy Kohn Gyula szakcsi majori bérlő és Gulyás Ferencz nevű hajduja Kurdi József bérest csekély lopás miatt súlyosan összeverték és rugdalták. Kurdi a kapott sérülésekbe belehalt. A bonczolás megállapította, hogy bélszakadást kapott a rugdalásból kifolyólag. Kohn és Gulyás ellen a büntetővizsgálatot megindították.

— **Furfangos lókupecz.** Boros János (gazi) zombai lakos lókupecz, már ismeretes furfangjáról, mellyel könnyű szerrel és olcsó pénzen szokott lovakat venni s azokon hamarosan tudni saját hasznára; mégis

akadnak emberek, kiket be tud csapni. Komáromi József dunaszentgyörgyi lakos is így járt vele. Megvette Komárominak két lovát 160 koronáért, de mikor fizetésre került a sor, csak 50 koronát tudott adni azzal a megokolással, hogy most nincs nála több pénz, hanem Komáromi a lóleveleket adja fel utánvétellel s ő majd kiváltja. Komáromi el is küldte 110 korona utánvétellel a lóleveleket, de bizony Borosnak eszeágában sem volt kiváltani, mert a lovakat még az nap, mikor Komáromitól megvette, iziben eladta Link József tolnai lakosnak 103 koronáért. Így szerzett 50 koronán 53 koronát, jól tudva, hogy tőle senki emberfia be nem hajt egy fillér kártérítést sem. Mivel már több izben gyakorolta az ilyen becsapásokat, feljelentették az ügyészségnek.

— **Elcsipett vásári tolvajok.** Rábli Józsefné, Nagy Györgyné, Varga Jánosné és Suplicz Jánosné pinczehelyi lakosok szenvedélyes vásárjárók s vásári tolvajlásért már többször voltak büntetve. Egy vásár alkalmával a pinczehelyi csendőrség egyik csendőre észrevette, hogy nagy batyukkal előle menekülni akarnak, majd mikor megállásra hívta fel őket, futásnak eredtek, de a nagy terhekkal lassan tudtak menni s így a csendőrnek sikerült őket elfogni. Elfogásukkor többféle férfi és női ruhaneműt, úgy ágyneműket kobozott el tőlük s feljelentette őket a bíróságnak.

— **Ellopott pénztárcza.** Pintér János szentgáli szőlőhegyi lakos Tamásiban Lukács László vendéglős istállójában aludta a boldogok álmát, reggel azonban a mikor felébredt észrevette, hogy 210 kor. 80 fillért tartalmazó pénztárczáját ellopták. A tolvajt nyomozzák, de még nem sikerült felfedezni.

— **Tolvaj kovácslegény.** Király János kovácslegény, Prantner János paksi kovácsmestertől e hó 8-án egy francia kulcsot 30 drb. betűponczolót, egy patkoló fogót, egy körömvágó kést, 3 drb. fejszét és több bal-tát elloptott és megszökött; a dunaföldvári járás főszolgabírója most körözteti.

— **Vasut engedély meghosszabbítása.** A kereskedelmi miniszter Csik József bonyhádi és Török Emil mérnök budapesti lakosoknak a Bonyhád—Kakasd—Agárd—Szekszárd vonalon vezetendő gőz- és motorüzemi helyi érdekű vasutvonalra adott előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

— **Eleresztették a borát.** Özv. Simon Mihályné szekszárdi lakosnak az alsó temető alatti tanyájában levő 20 hl. borát e hó 21-én éjjel ismeretlen tettesek kifolyatták. A tanyába a nádtető keresztülvágása után hatoltak be s úgy vitték végbe a gyalázatos tettüket. Nagy lelki gonoszság kell ahhoz, hogy szegény özvegyet így megkárosítsanak.

— **Megint a revolver.** Mult vasárnap temették nagy részvéttel Kovács János szekszárdi lakost, aki garázda legények duhajkodásának lett áldozata. Az előtt csak a bicska járta, ma már a revolver, amelynek használata a támadóra kevesebb veszélylyel jár és így biztosabb eszköz, kezdi a bicskát kiszorítani. A felső utcai legények az éjjel megint virtuskodtak s nem lehetetlen, hogy 2 emberélet lesz hősködésük áldozata. Péntek este fél 10 óra tájban Szászi Imre városi képviselő házasa fia, Szászi Ferencz atyjától sógorával haza indult lakására. Mikor az utcára értek, Jani József és 6—7 társa jött arra és ez oda szólt a társainak, hogy „van benne 6, csak hadd jöjjenek”. Ezt hallva Szászi nőtlen fia, Szászi Sándor, a még vele volt legény nyel bátyja kísérésére indult. Alig haladtak néhány lépést, Jani József 3 szor közéjük lött, de csak egyik golyó talált, ez is csak horzsolta Szászi kalapját. Ezek meggyorsították lépteiket, de alig haladtak néhány lépést, előttük termett egy csomó legény s közre fogván az elől haladó Szászi Ferenczet, megvillant a bicska és Szászi bal lapoczkája alatt súlyos sértülést szenvedvén, összeesett. Az ifjabb Szászi és társa látva a támadást, vissza indultak. Alig tettek azonban néhány lépést, Jani József újra lött és golyója Szászi Sándor csipője fölött oldalába furodott s a belső részében elakadt. A golyót eddig még nem sikerült megtalálni. Mindkét sértült sebesülése súlyos.

— **Árva J. könyvkereskedésére** felhívjuk a n. érd. közönség figyelmét (Szekszárd, Dr. Hangel-féle ház), hol szükségletét bárki jutányos árak mellett fedezheti. Igen nagy raktár *levélpapírosokban, képes levelező lapokban* és eredeti *solingeni zsebkésekben. Zenemű újdonságok* zongorára, hegedűre és czimbalomra igen nagy választékban.

Felkérjük mindazokat, kik mutatványszámot kaptak, hogy a lap megtartásával vagy visszaküldésével előfizetési szándékukról a kiadóhivatalt értesítsék.

Borszék.

Ha Székelyföldön jársz — fenyvesek aljában —
Hol tündértől népes ragyogó világ van,
Megejt híres vizü Borszéknek forrása,
Mely már Attilát is vendégül traktálta.
Itt pedig **Tolnában**, bikavér honában,
Borivóktól népes, venyigés világ van,
Melynek lángborából — ha megteled gyönggyel
A magyar néplelek őseréje tör fel . . .

Csak **borszéki vizet** igyunk hát ily borral:
Magyar virtust nevel, életkedvet forral . . .

VIDÉK.

Högyész.

Községi előjárók választása. A folyó hó 16-án megtartott községi előjárói választáskor Högyészen megválasztották: I. bírónak Theisz Ferenczet, helyettes bírónak Neisz Józsefet, pénztárnoknak Franczus Ferenczet, közgyámnak Böhm Jánost, esküdteknek Hartvich Józsefet, Goldschmidt Ármint, Krausz Gézát, Theisz Károlyt, Fork Györgyöt, Nitzl Jánost, Ninkler Ádámot, Pech Jánost, Mayer Ferenczet, Vildanger Antalt, Pents András, Vildanger Ferenczet.

Dunaföldvár.

Bíróválasztás Dunaföldvárott. Rég nem tapasztalt izgalmak közt folyt le f. hó 19-én a bíró- és előjáróságválasztás *Dunaföldvárott*. Két hatalmas és tekintélyes tábor mérte össze fegyverét e napon s mindkét tábor a győzelem biztos reményében indult a választási harcba. S csak a mindvégig jelenlevő *Rassovszky* Julián főszolgabíró s *Nieffergall* Nándor főjegyző tapintatos eljárásának s a választás körül tanusított szigorú pártatlanságuknak tulajdonítható, hogy a felkorbácsolt szenvedélyek s majdnem a végletekig menő izgalmak daczára a választás példás rendben folyt le. S mondhatni, hogy a választás eredményének kihirdetése rég nem látott olyan általános lelkesedést és közmegelegedést keltett, amiben nagy része volt annak az általános népszerűségnek és közkedveltségnek is, amelynek az ujonnan megválasztott bíró Dunaföldvár közönsége részéről örvend. Az új bíró: *Bodor* György azonban nemcsak közszeretben álló tekintélyes polgár, hanem kiváló szónok is, ki nemcsak a városi, hanem még a megyegyűléseken is nem egyszer már fényes szónoki sikereket aratott. Másodbíró lett *Pulay* István, ki iránt a város bizalma nem most először nyilvánult. Esküdtek lettek: *Borovitz* Samu, *Csernyánszky* Imre, *Csizmadia* József, *Bodor* István, *Németh* Imre Csányi, *Nagy* József, *Németh* István Kiliti, *Végh* Ferencz, *Gyürki* Ferencz, *Nieffergall* Imre, *Németh* István és *Spiegl* Ferencz.

Jubileum. *Dezső* Endre a dunaföldvári postahivatal főnöke és postafelügyelő, a napokban ünnepelte meg állami szolgálatba lépésének 35-ik évfordulóját, mely alkalomból barátai és tisztelői fényes lakomát rendeztek tiszteletére, melyen a város és vidéknek színe-java megjelent, hogy elismeréssel adózzék *Dezső* Endre szeretetreméltó egyéniségének. Az ünnepelthez *Szén* Vilmos, postatiszt, intézett megható beszédet, melyre az ünnepelt könnyes szemekkel válaszolt. Majd *Rátkay* az aranyszáju poéta, azután

Réthy segédtiszt s végül *Adorján* evang. lelkész köszöntötte még fel a jubilánst, kit a vidékről is számos sürgönyben — elsőnek a pécsi postaigazgatóság — üdvözöltek. Az ünnepség alkalmából a hivatali személyzet jól sikerült arcképesportozatával lepte meg szeretett főnökét.

Bátaszék.

Szociálista gyűlés Bátaszéken. Mult vasárnap, f. hó 17-én d. u. az általános titkos választás érdekében a szociálisták gyűlést tartottak az „Arany Nap” udvarában. A gyűlés szónoka *Kondor* Bernát központi kiküldött volt, aki előbb német, majd magyar nyelven beszélt. Beszédében foglalkozott a most folyó béketárgyalásokkal és azt a nézetet vallotta, hogy ennek az ára bizonyára a nép érdeke: az általános választói jog legyen. Beszédét azzal végzi, hogy lehetlenség szűkebb választói jogba beleegyezni, mint a minő legalább a kormányé. A beszédet mintegy 200—250 ember hallgatta. A gyűlés zavartalan lefolyású volt.

Karácsonyfa a menedékházban. Az állandó menedékház felügyelő-bizottsága Bata széken azt határozta, hogy az állandó menedékház növendékeit ez évben is megörvendeztetni karácsonyfával. F. hó 23-én d. u. 2 órakor lesz az ünnepély megnyitása, mely alkalommal minden egyes növendék fog ajándékot, — a szegények közül néhányan ruhát is — kapni. Az összeget a jószívű adakozóktól gyűjtötték össze.

Ifjusági könyvtár a bátaszéki iskolában. A községi iskolaszék az ifjusági könyvtárra 130 koronát szavazott meg, melyből az I. típusú könyvek megszerezettek. Továbbá kibővült a tanítói szakkönyvtár is 98 korona értékű művekkel.

Paks.

Helyi forgalma telefon létesítése.

Paksi tudósítónk írja: A m. kir. belügyminiszter elhatározta, hogy Paksön helyi telefont létesít, mi végből most hordozzák körül az aláírási ívet. Használatáért magánfél évente 120 kor., testületek és hivatalok pedig ennek felét fizetik.

Idején volna már igazán, ha a lakosság felkarolná e közhasznú berendezést és tömörülne az aláírás körül, nehogy szegény elhagyatott *Paksunk* ismét ellessék a haladás első lépcsőjén, mert a szomszéd kisközségek s hasonló város, mint Dunaföldvár is, több praktikus, újabb technikájú berendezkedéssel dicsekedik, holott Paksön eddigelé a szó szoros értelmében semmi sincs, mint az országutján tenger sár, nyáron meg az óriási por.

A SZOMSZÉDBÓL.

Fáklyásmenet gróf Zichy Aladár tiszteletére. Vajta község gróf *Zichy* Aladár képviselőnek a koalícióban kifejtett fáradhatlan és hazafias tevékenységéért impozáns fáklyásmenetet rendezett. Az egész község — hazafias dalokat énekelve — vonult fel este a grófnak vajtai kastélya elé, — a hol *Kirchner* Gyula gépészmérnök üdvözölte a grófot, vázolván az általános politikai helyzetet, a felfordult társadalmi állapotokat, a melyek zürzavarában a gróf törhetetlen akaraterejével, egész tudásával és tehetségével, hitével és meggyőződésével védi alkotmányunkat és szentesített törvényeinket. A gróf szép beszédben köszöntö meg a szíves ünnepelést, — s áldomást rendezett a nap emlékére. Lelkes és hazafias beszédet intézett a néphez *Mészáros* István plébános és *Nemes* Endre tanító is.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Esperes és aljegyző választás. Mult szombaton bontották fel *Ágoston* István, *Eöt-vös* Károly tanácsbírák és *Dömök* Péter esperes *Öcsényben* a tolnai ev. ref. egyház-

megyében megüresedett esperesi és aljegyzői állásra beadott szavazatokat. Az esperesi állásra senki sem nyert általános többséget, az aljegyzői állásra *Szabó* Károlyt, az alsó-nyékiek jeles papját választották meg. Az esperesi állásnál *Káta* Endre (*Dunaszentgyörgy*) 11; *Molnár* Sándor (*Madocsa*) 5, *Borzák* Endre (*Szekszárd*) 3, *Bus* Lajos (*Öcsény*) 2, *Széky* Géza (*Gerjen*) 1 és *Dömötör* Lajos (*Bölcske*) 1 szavazatot kapott, az egyh. aljegyzőségénél *Szabó* Károly (*Alsó-Nyék*) 13, *Molnár* Sándor (*Paks*) 3, *Babay* Béla (*Sárpilis*) 3, *Szakács* Imre (*Mórág*) 2, *Tantó* János (*Kajdacs*) 1 és *Göde* Sándor (*Pécsvárad*) 1 szavazatot nyert *Nagy-Dorogh* és *Duna-Szentgyörgy* egyházközségek nemszavaztak. Az esperesi állásra *Káta* Endre és *Molnár* Sándor közt új választás lesz, a beadandó szavazatok 1906. év február 1-én bontatnak fel. A választásból előre láthatólag *Káta* Endre a *dunaszentgyörgyieknek* közszeretben álló papja, az egyházmegye pénztárnoka kerül ki győztesen. *Káta* Endre kiváló tehetségű pap, erélye és ügybuzgalma méltóvá teszik e kiváltságos állásra, az egyházmegyére is nyereség lesz megválasztása, mert fiatalos lelkesedésével és nagy tudásával egyházmegyéjének felvirágoztatását bizonyára hathatósan fogja elősegíteni.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Virágszálak. *Virágszálak* czimen *Aulik* Dávid Péter faddi róm. kath. káplán, ki az egyházi irodalomnak ismert, buzgó munkása, gyönyörű imakönyvet adott ki. A szép könyvet jövő számunkban tüzetesen ismertetjük, most csak annyit említettünk meg róla, hogy a karácsonyi és újévi ajándéknak felette alkalmas könyvet a *Báter* cég igen izlésesen, pompás nyomással állította ki s azt helybeliek 2, vidékiek pedig 2 korona 40 fillérért szerezhetik meg a *Báter* János cégénél, esetleg *Ferencz* Gyula könyvkötőnél vagy *Árva* J. könyvkereskedésében. A szép munkát ajánljuk a vallásos közönség figyelmébe.

Szétszórt virágok czimmal *Ketskés* Győző a vidéki fiatal költők költeményeiből diszes kötetet állított össze. Megrendelhető a szerkesztőnél *Jobbágyiban* *Nógrádvármegyében*. Ára 2 korona.

Háromszor halálra ítélve. Az Amerikában megjelenő „Uj Világ” képes hetilap hosszú cikkben emlékezik meg *Mrs. Rogers*-ről, a kit férje kegyetlen meggyilkolásáért Vermont állam törvényei szerint, kötél általi halálra ítélték. Az ítélet kimondása után *Mrs. Rogers*, hogy meghosszabbítsa életét, kijelentette, hogy a néger szolga, a kit szintén *Rogers* meggyilkolásával vádoltak és halálra ítélték — ártatlan. A törvény új tárgyalást rendelt el s a férjgyilkos asszonyt újból halálra ítélte. *Mrs. Rogers* ismét megfelebbezte a rettenetes ítéletet, de a washingtoni főtörvényszék nem változtatott az első ítéleten s így *Mrs. Rogers*nek meg kellett halnia. *Mrs. Rogers* az akasztáskor ugyanazt a fekete ruhát viselte, a melyet a mult évben készítettek erre a czélra s a kivégzésekor a koporsó már ott állt az akasztófa előtt s a halál beállta után azonnal a koporsóba süllyesztették. Az „Uj Világ” hosszú cikkben írja le a megdöbbentő eseményt s érdekes képekkel illusztrálja. Az „Uj Világ” legutóbbi számában érdekes cikkeket olvashatunk az új new yorki magyar színházról, a melyet az amerikai magyarság részvénytársasági alapon létesít. A bemutató előadásán a *János* vitéz kerül színre. Az „Uj Világ” minden ssáma bővelkedik érdekes cikk és képsorozatokkal. Az érdekes lap, melyet *Németh* Péter író-társunk szerkeszt *St. Louis*-ből *New York*ba költözött, hol a lap tulajdonosai gyönyörű magyar nyomdát létesítettek. Az „Uj Világ” az érdeklődőknek szívesen küld mutatványszámot, a ki pedig pártolni és élvezni akarja ezt az igazi amerikai stílusban szerkesztett rendkívül érdekes és élvezetes lapot, az küldjön 10 koronát ajánlott

levélben az „Uj Világ“ szerkesztősége 84 East 10 th. Street, New York címre és egész éven át pontosan fogja kapni a legérdekesebb magyar lapot.

Muzeum, közintézetek ügyei.

Felolvasás a muzeumban. E hó 17-én Ács Lipót főgimnáziumi rajztanár olvasott fel Raffael Santo régi olasz festőművészről s az azon időbeli művészeti viszonyokról szép számú, előkelő közönség jelenlétében. A felolvasó szép sikert aratott, a vetített képek is kifogástalan szépek voltak, csak a megvilágítás lehetne még élénkebb, csak-hogy ezt akkor érijük el, ha a villanytelep tulajdonosai belátják, hogy Szekszárdra erősebb gépek szükségesek s a mostaniakat kicserélik.

Wosinsky Mór felolvasása. E hó 26-án karácsony második napján este 8 órakor Wosinsky Mór apátplébános fogja felolvasni „Szentföldi utam“ czimen azon utazását, melyet évekkkel ezelőtt a szentföldre tett. Az érdekes és különösen alkalomszerű felolvasásra a közönség figyelmét felhívjuk.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

Jegyzők gyűlése. A központi járásbeli községi jegyzők egylete Purth Adolf bátai főjegyző elnöklésével Szekszárdon, a város-ház nagytermében, folyó hó 20-án délelőtt 10 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlést Purth Adolf elnök nyitotta meg, felkérte a jegyzőkönv hitelesítésére Berényi Jenő alsónyéki és Kommandinger Kálmán decsi jegyzőket s előadta a tárgy sorozat első pontjaként elnöki megnyitóját. Lapunk tere nem engedi, hogy a terjedelmes megnyitót egész terjedelmében közöljük. A megnyitó felüleli ugyszólván a jegyző egész működési körét, valóságos tanulmány a jegyző hivatásáról, kiterjeszkedvén a kartársi szellem ápolására, a gyakoribb érintkezés s ily alkalmakkor a különféle kérdések megvitatásának szükségére és hasznára; a községi közigazgatás javítására, egyöntetűvé tételére; a jegyző társadalmi tevékenységének kérdésére és a jegyzők köz- és magánérdekeinek megóvására. A megnyitót a közgyűlés jegyzőkönvébe foglalni rendelte. 2. Nunkovits Ferenc nyugalmazott főszolgabírónak a járási jegyzői egylet által hozzáküldött bucsuratot megköszönő s a lapokban annak idején már közölt levele tudomásul vétetett s az egylet irattárában megőriztetni határozott. 3. A vármegyei jegyzői egylet elnökének, Kerbolt Istvánnak az új járási egyletet üdvözlő átiratát, nemkülönben 4. Molnár Mór szekszárdi könyvnyomda tulajdonosnak levelét, melyben a Nunkovits Ferenc részére készített albumot és az alapszabályokat díjtalanul ajánlja fel az egyletnek, köszönettel tudomásul vették. 5. Az egyleti költségvetést és pedig az 1905. évit 100 kor. bevétellel s ugyanennyi kiadással a közgyűlés megállapította és kimondta, hogy a tagok 1905-ben csak a felvételi díjat tartoznak megfizetni, a tagsági díjat csak az 1906-ik évtől kezdve szedi be az egyesület. 6. A tárgysorozat e pontja alatt Virányi Károly síogárdi jegyző olvasta fel a választmány megbízásából készített dolgozatát arról, hogy az 1883. évi 44. t. cz. alapján szerzett és eddig a jegyzők melléjárandságát képezett végrehajtási költségek ezek által továbbra is jogosan felvehetők-e? A kapcsolatos törvények és rendeletekből vett idézetekkel mutatja ki a felolvasó, hogy a községi szervezési szabályrendeletek, melyek ezt a járandóságot a jegyzők részére biztosítják, felsőbb hatósági intézkedésekkel vagy törvénnyel nem ellenkeznek s így a jegyzők ezt a jövedelmet tovább is joggal élvezhetik. 7. A marhalevel kezelési díjak hova fordítása tárgyában előterjesztett szabályrendelet mintát elfogadták s a járási főszolgabíróhoz betervezteni határozták, akit is megkeresnek,

hogy a szabályrendelet alkotását a községeknek ajánlja. 8. Zsigmond Elemér harci jegyző, az utcák megvilágítására vonatkozó, igen életre való eszmét pendített meg s ennek kivételére szabályrendelet tervezetet dolgozott ki és azt be is mutatta. A tervezet szerint a kisebb forgalmu és szegényebb községekben nem lenne kötelező az egész község utcáinak világitása, hanem csak a község ház, jegyző- és bíró-lak, a posta, orvos lakása és a gyógyszerár elé, egy a belterületen levő hidak mellé kerülne lámpa; a korcsmárosok a zárórág, a kereskedők az üzlet zárásig lennének kötelesek üzletük előtt lámpát égetni. A tervezetet a Berényi Jenő, Virányi Károly és Zsigmond Elemérből álló bizottságnak adták áttanulmányozás és jelentés tétel végett. 9. Az alapszabályokban meghatározott értekezletek elsőjét Purth Adolf meghívására Bátán határozta meg tartani. 10. A Janosits Károly lemondása folytán megüresedett választmányi tagságra Berényi Jenő alsónyéki jegyzőt választották meg.

Olvasóköri elnökválasztás. A szekszárdi refarmátus olvasókör folyó hó 14-én tartott tisztújító közgyűlésén André Istvánt választotta meg elnöké.

Karácsonyi pásztorjáték a szekszárdi r. k. olvasókörben. A szekszárdi r. k. olvasókör mult vasárnap karácsonyi pásztorjátékot rendezett. A „betlehemi bakter“ cz. alkalmi szindarabot játszották leánya és fiu műkedvelők. Jézus szüleit Frei Erzsike és Prantner János, két öreg pásztor Nagy József és Fehér Imre, a bojtárokat Fábrián János, Baka József és Steiner Mihály, a pásztor leányokat Steiner Juliska, Praymayer Erzsike és Tokai Juliska, a főangyal Szőnyi Juliska, két utonállót Grósz József és Szuliman György, a három királyokat Grósz József, Hódi Gyula és Klein Ede adták elő. Mindannyi szereplő megállotta helyét s a jelenvolt közönség megjelente őket. Az előadás jövedelme 182 korona 40 fillér volt. Az előadást e hó 24-én vasárnap délután 5 órakor megismétlik. Jegyek ára: I-ső hely 1 kor., II-ik hely 60 fillér, álló, diák és gyermekjegy 20 fillér.

Közgyűlés. A szekszárdi polgári olvasókör 1905. év december 16-án és 1906. év január 7-én délután 2 órakor közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1905 december 26-án: 1. Hírlapok megrendelése és elárverezése. 2. Folyó ügyek. 1906. január 7-én: 1. Elnöki jelentés 2. Tisztújítás. 3. Netáni indítványok.

A tolnai kaszinó közgyűlése. A tolnai kaszinó rendes évi közgyűlését folyó évi december hó 17-én délután 3 órakor tartotta szép érdeklődés mellett. Elnök lett: Dr. Szily Géza, igazgató Stern Árpád, pénztáros Krámer Miksa, I-ső jegyző Antal István, II-od jegyző Tózsér Miklós, könyvtáros Schön József. Választmányi tagok lettek: Egle Adolf, Kráusz Béla, dr. Kis Miksa, Námh József, Schön Béla és Száuter József.

TANÜGYI HIREK.

Nagy Béla tájékoztatójának II. kiadása elhagyta már a sajtót. Mivel benne minden olyan tanügyi dolog bőven leván írva, melynek az iskolaszéki elnök, tanító hasznát veszi, ajánljuk mielőbbi beszerzésre. Ára 2 korona. Árva J. könyvkereskedő kiadása Szekszárdon.

Tanítóválasztás. Polster Ernőt a györkönyi ág. ev. iskolához tanítóvá választották meg. A varsádi ág. ev. iskolához Bors József okl. tanító választott meg.

Budapest tanügyi költsége. Budapesten 4000 leányinas nem jár iskolába. Budapesten egy iskolás gyermek 86 korona 50 fillérbe kerül, a fővárosnak iskoláira a kiadása 9.554,409 kor. évenként.

Nyugdíjgény felemelés. Füzy Mihály döbrökői róm. kath. kántortanító nyugdíjgénye 1588 koronára emeltetett fel.

Ajánlás. A Schneider István szerkesztésében Pécsen megjelenő „Néptanoda“ nevelés-oktatástügyi hetilapot megrendelésre ajánlom. Ára 8 korona. E lap 38 év óta kizárólag

a népiskola, néptanítók érdekeit szolgálja, melyet a közoktatástügyi miniszter 1899. évi 4762. és 1903. évi 563. számú rendeleteivel is ajánlott. Szekszárd, 1905. december 19. Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelő.

Báta menedékháza. Báta község 2 állandó menedékházat fog felállítani. E célra vett egy épületet, melyet kellően átfog alakíttatni, egy épület pedig bérelt.

Uj tanítói állás. A dunakömlödi rk. iskolaszék elhatározta, hogy a tankötelesek nagy száma miatt 1906. szept. 1-re negyedik tanítói állomást szervez.

Versenytárgyalás. Paks község képviselőtestülete 1906. január 26-án tartja meg az újonnan építendő második óvoda és 3 új pusztai iskola építkezési munkálataira a versenytárgyalást.

Tanítóválasztások. A regölyi rk. fiúiskolához Kis Pál, a pálfai ev. ref. iskolához Csató Klára, a majosi ág. hitv. ev. iskolához Antal György, a varsádi ág. h. ev. iskolához Bors József és a dombovári rk. iskolához Marton Kálmán választott meg.

Néplap ingyenes megküldése. A földmívelésügyi miniszter értesítette Tolna vármegye kir. tanfelügyelőjét, hogy a Néplapot 66 tolnavármegyei gazdasági ismétlő iskolának 1906. évre megrendelte és azt ingyen fogja nekik küldeni.

Államsegély. A dombovári állami elemiiskola dologi szükségleteinek részben való fedezésére 1906—1910 évig évi 310 kor., a gindicsalád-szőlőhegyi állami el. iskola 1906—1910 évi dologi szükségleteinek részben való fedezésére pedig évi 239 K. államsegélyt engedélyezett a miniszter.

Lemondás. Szabó Mariska nagydorogi községi állandó menedékházvezetőnő állásáról lemondott.

Korpótlék. Felber Béla miszlai róm. kath. tanító első ötödéves korpótlékának fedezésére évi 100 kor. államsegélyt utalványozott a miniszter.

Folyamodás államsegélyért. A műzsi rk. iskolaszék az újonnan szervezett IV. rk. tanítói állomás javadalmának 800 koronáig való kiegészítésére 400 kor. államsegélyért folyamodott. A kérvény pártolólag terjesztett fel.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Panasznapok. A szekszárdi kir. járásbírósa hirdetménye szerint ennél a bíróságnál a szóbeli keresetek, nyilatkozatok, ugy a büntetőügyi szóbeli feljelentések az 1906. évben szerdán és szombat d. e. 9-től 12 óráig terjeszthetők elő.

SPORT.

Vadászatok.

Tüske pusztán december 12., 13. és 14-én tartották ez idén az első vadászatokat, melyeken a háziasszonyon, özv. Döry Jenőné és a háziurakon, Döry Hugó és Jenőn kívül még a következők vettek részt: ifj. Bernrieder József, Döry Etelka, Döry Ödön, báró Fiáth Elemér, Gaál István, Gaál Gyula, báró Inkey Pál, báró Jeszenszky Ödön, Kund Hubert, Mocsanyi Antal és gróf Pejacsevics Mikó Endre. A három napi vadászat fényes eredménnyel járt. Esett összesen ezer-egyszáztizenegy darab, még pedig kilencszáznolcvankilenc nyul, négy fázán, száz-hét fogoly és tizenegy darab különféle vad.

A belaczi határban, Döry Pál bérletén, folyó hó 18-án, a szokásos évi hajtóvadászon leginkább a szekszárdi vadászok vettek részt. Az eredmény 18 nyul, két fogoly; a vadászat után a társaság a belaczi kastélyba vonult terített asztalhoz.

A báró Drasche uradalom tisztikara folyó hó 21-én sikerült hajtóvadászatot tartott Juliamajorban, a füzánkerti birtokon. A vadászon az uradalmi tisztikaron kívül Szekszárd, Tolna és Fadd vadászaik igen szép számmal voltak képviselve. Az eredmény

176 drb. nyul; a vadászat után az uradalom a vadásztársaságot a „Sas” vendéglőben fényesen megvendégelte.

A **bátaszéki uradalom** tisztikara folyó hó 19-én tartott egy szűkebb körű vadászatot a kövesdi erdőben; esett 32 nyul és 2 őzbak. A rendes nagy hajtóvadászatot január hóban fogják megtartani.

A **várongyi erdőben**, melynek főnagya József a bérlője, f. hó 21-én tartottak egy szűkebb körű vadászatot szarvasra és fácánra.

Sztankovánszky János kir. kamarás e hó 21-én szarvasvadászatot tartott Szekszárdon, a sötétvölgyi erdőben. A vadászatot a házi gazdán kívül még Perczel Dezső, Bajó Pál főszolgabíró és Sztankovánszky Imre szolgabíró voltak jelen. Nagy számu szarvas mutatkozott, azonban a vadak már messziről kitörtek, így a vadászat nem volt eredményes.

MULATSÁGOK.

A **hőgyészi izr. ifjúság táncmulatsága**. A hőgyészi izr. ifjúság, a helybeli izr. nőgyelet javára, a nagyvendéglő összes termeiben, e hó 26-án zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj: személyjegy 2 kor., családjegy 5 kor. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak.

Szilveszterest Tolnán. A tolnai fiatal-ság december 31-én szilveszter este, Tolnán a „Fehér Ló”-szálló nagytermében jótékony-célú táncmulatságot rendez. Belépti-díj: személyenkint 60 fillér. A mulatság nagyon sikerültnek ígérkezik.

GAZDASÁG.

Mütrágya a szőlőben.

Rázsó Imre gazdasági egyetemi tanár ur pár év előtt mütrágyázási kísérletek tételére szőlította fel a szekszárdi szőlőbirtokosokat, a szükséges mütrágyát ingyen rendelkezésre bocsátva.

A kísérletet többen megtették, az eredmény a közhangulat szerint: **semmi!** Általános a meggyőződés, hogy Szekszárdon a mütrágyának haszna nincs, az arra fordított pénz ki van dobva.

En ebbe nem tudok belenyugodni.

Mégis csak különös volna, hogy az egész művelt nyugat, sőt a hazai nagy uradalmak is úgy a szántóföldeken, mint a szőlőkben rendszeresen bevezették a mütrágyázást, azt hasznosnak, sőt nélkülözhetlennek ismerik el: csak a mi szőlőhegyeinknek volna azon kivételes sajátsága, hogy semmi-féle mütrágya hasznára nem válik? Azok az uradalmak nem dobják ki oktanul a pénzt, hanem fontos kísérletekkel állapították meg azt a fajtát a mütrágyának melyet az ő talajuk haszonnal értékesít. Nekünk is meg kell találnunk a mienket.

Azt hiszem a végzett kísérletek nem voltak elég megbízhatók. Szemmértékre vagy a puttonok számából nem lehet pontos következtetést vonni.

En is megtettem e kísérletet mind a két éven át és mint később látni fogjuk, részben eredményesen.

Igyekeztem lehető elővigyázattal járni el. Kitűztem 3 egyforma táblát úgy a székéneggel fentartott, mint az amerikai oltvány szőlőből. A táblák teljesen egyformák talajra, lejtőre, egyformán voltak trágyázva istálló trágyával, még a szőlőfaj is ugyanaz: kadarka. Az oltvány táblán számba vettem a termő tökéket s redukáltam a terméketleneket, úgy a töke hiányokat.

Az I-ső táblát mütrágya nélkül hagytam.

A II-ik tábla úgy az európai mint az amerikai kapott 1904-ben 160 kgr. szuperfoszfát kali mütrágyát kat. holdjára. Ugyanezen tábla 1905-ben nem kapott semmit.

A III-ik tábla kapott 1904-ben 160 kgr. szuperfoszfát kalit és 160 kgr. **chili salétromot**. 1905-ben pedig csak chili salétromot.

Szüretkor minden táblán az utolsó kilogramig pontosan lemészárltam a termést. Az eredmény a következő:

Egy kataszt. hold adott szőlőt kilogramokban.

	1904-ben		1905-ben	
	Európai székéneggett	Amerikai oltvány	Európai székéneggett	Amerikai oltvány
I. tábla mütrágya nélkül	4536	6548	4424	5572
II. tábla szuperfoszfát kalival	visszaesett	6448	visszaesett	5484
III. tábla szuperfoszfát kali és chili salétrom	5888	6968	5264	6240
A chili salétrom haszna	1352	420	840	668
Százalékokban	30%	6%	19%	12%

A II-ik számú európai táblán beültött a filoxera így annak adatait mellőznöm kellett.

Ezen táblázatból a következő eredményt vonhatjuk le:

1-ször. Az idei termés 8—10%-al kisebb volt a tavalyinál. Köztudomású.

2-ször. Az amerikai oltványos szőlő átlag 20%-al több termést ad, mint az európai. Ez is köztudomású.

3-szor. A szuperfoszfát kali mütrágya csakugyan semmit sem használt. Ebből következtetett a közönség minden mütrágya haszontalan voltára.

4-szer. A szuperfoszfát kali kombinálva chili salétrommal szembenítő termés növekedést adott. Ezen növekedést tisztára a **chili salétrom** javára írhatjuk.

A növekedés különösen az európai táblán tetemes! Mig az amerikai, mélyebben fekvő gyökérzetével a beültött száraz nyarokon nem hasznosíthatta annyira a mütrágyát.

Pénzértékben is kiszámíthatjuk a chili hasznát — és pedig a nagyobb eredményt adó, de rendetlenül ültetett európai táblának — melyen a kísérlet nem lehet oly pontos, figyelmen kívül hagyásával, adott egy kat. hold amerikai tábla 420—668 kgr. termés-többséget, átlag tehát: 544 kgr. szőlő értéke pr. 20 fillér kor. 108.80, levonva 160 kgr. mütrágya értékét 50, marad tiszta haszon kor. 58.80 fillér.

Beismerem, hogy 2 évi kísérletből még nem lehet végleges ítéletet mondani: azért a kísérleteket folytatni szándékozom, sőt ki akarom terjeszteni a Thomas-salakra is. De közel van a valószínűség, hogy a chili salétromot a szőlőben eredményesen felhasználhatjuk.

Ugy a chili, mint a Thomas-salak kifejezetten légeny trágya. A légeny tartalmú trágyázás hasznos volta pedig régen el van ismerve Szekszárdon. Minden kezdő vinczellér tudja, hogy a hegyoldalokon és hegyhátakon az istállótrágya nem használ: kiég, oda törek való és szalma. Mi egyéb ez mint légeny trágyázás?

Végül nem mulaszthatom el, hogy ez uton is köszönetet ne mondjak **Rázsó** Imre tanár úrnak a mi érdeklődésünkben kifejtett fáradozásaiért és érdeklődve várjuk a Szekszárdon megjelent kísérletekből levonható következtetéseit.

Tóth Károly.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk munkatársainak hálás köszönetet mondunk a küldött dolgozatokért s bocsánatot kérünk azoktól, akiknek közleményeit térszűke miatt ez alkalommal nem hozhattuk.

U—i D. Dunaföldvár. Nagy köszönet a — helyettesítésért.

P—y I—n. Nyiregyháza. Megkaptam az érdekes történetet, de erre a számrá már hosszú lett volna. Később jön. Üdvözlét, nemsokára írok.

Szigetvári. Mert nem aktuális, eltettük más alkalomra. Üdvözlét!

U. Zs. úrnak Szekszárdon. A »véletlen« nekünk egy kicsit — pikáns.

V—gh Ferencz Budapest. Küldeményét kiszedtük, de már nem tudtuk elhelyezni. Egy részét megmentjük a jövő számrá.

572 szám.

1905. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyönki kir. járásbírósnak 1905. évi V. 328/1 számú végzése következtében Dr. Keck László ügyvéd által képviselt, Lorsch Dávid gyönki lakos javára, **Kaufmann Ödön kölesdi lakos ellen** 392 kor. 91 fill. s jár. erejéig 1905. évi november hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás úján le- és felülfoglalt és 1267 kor. — fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: házibutor, vas, fűszer, üveg, rövidáru és szecska-vágó gépek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyönki kir. járásbírósnak 1905. évi V. 328/4 számú végzése folytán 392 kor. 91 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi augusztus hó 4 napjától járó 6% kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 93 kor. 65 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Kölesden alperes lakásán leendő eszközzésére **1905. évi december hó 28-ik napjának d. e. 9 1/2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyönk, 1905. évi december hó 15-én.

Laki László,
kir. bir. végrehajtó.

918 sz.

1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszék 1905. évi 9357 számú végzése következtében Dr. Szilágyi Imre ügyvéd által képviselt, tak. és hitelintézet részv. társaság javára, Gyuk Ferencz ellen 1160 kor. — fill. s jár. erejéig 1905. évi augusztus hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás úján le- és felülfoglalt és 991 kor. — fill.-re becsült szoba butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szekszárdi kir. bíróság VII. 206/905. számú végzése folytán leszámitandó a már lefizetett összeg, 1160 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek a végzések szerint járó 6% kamatai és eddig összesen a bíróilag már megállapított költségek erejéig Szekszárdon alperesnél leendő eszközzésére 1905. évi december hó 28-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet idérőnek becsáron alul is elfognak adni.

Kelt Szekszárdon, 1905. évi december hó 9 napján.

Mányoky,
kir. bir. végrehajtó.

GAZDASÁGI ÉRTESETŐ.

Tolnavármegye gazdaközönségének ingyenes hirdetési rovata.

Korbonics Dezső hagyatékában levő ezidei bortermés és pedig 30 hektó **rizling** és 27 hektó

vörös bor

eladó.

Felvilágosítással szolgál **Rác József** p. ü. számvizsgáló, zár-gondnok.

Egy Kállai-féle 8 lóerejű
benzinmotor

hozzávaló cséplővel fele részben eladó. Csak ez évben volt használva. Cséplésre, darálásra, szecekvágásra felette alkalmas.
Czím a kiadóh.vatalban.

Méz eladás!

Bécsy István néptanítónál **Pusztakajmádon** finom narancssárga akáczméz 1 kor. 40 fill. Virágméz 1 kor.

HIRDETÉSEK.

**Tüzipa-
és szén-eladási hirdetmény.**

Tisztelettel tudomására adom a nagyérdemű közönségnek, hogy nálam mindennemű

száraz tüzipa

ugyszintén bel- és külföldi legjobb minőségű

S Z É N

legjutányosabb árban kapható.

Elsőrendű **bükk-hasáb** gőzerővel fűrészelve métermázsankinti súlyban **1 frt 10 kr.** Összeaprítva **1 frt 30 kr.**

Szlavonai **éger-hasáb** méter öle **13 frt;** összefűrészelve és újra méter-ölbe összerakva a fűrészelésért **80 kr.** számítatik.

Fuvardíj saját kocsimon méter-ölenkint **70 kr.** Kifogástalan üvezés és szénmérésért kezeskedem.

Tisztelettel 1-1

Mutsenbacher Ödön

tüzipa és szénkereskedő
a vasuti állomással szemben a saját házában és telepén **Szekszárdon.**

FRITZ L. GYULA
vas-, szerszám- és gazdasági gép üzlete
SZEKSZÁRDON, Dicenty-ház.

Ajánlja a legjutányosabb árak mellett összes vasáruczkákat, u. m.: **rudvasakat, tengelyeket, bácskai törhetetlen tégely acél eketeseket,** lakatos, asztalos és kovács **angol szerszámokat, épület és butorvasalásokat, konyha felszereléseket, kályhákat és befalazott tüzhelyeket, vadászfegyvereket és revolvereket.** — Karácsonyi és ujévi ajándéknak megfelelő diszműtárgyak. — Tintatartók, levélnehezékek, óramérlegek, husdarálók, evőeszközök stb.

Gazdasági gépek

szecskavágók, répavágók, vetőgépek, tengeri morzsolók pontos és feltétlen megbízható kiszolgálás mellett.

2-3

Több éven át kipróbált, teljesen megbízható s a fájdalmak megszüntetésére kiténőnek bizonyult készítmény a

KORONA SZESZ

mely biztosan és gyökeresen gyógyít **köszvényt, csuzt, rheumát** és egyéb meghülésből eredő különféle fájdalmakat. — Kiténő gyógyhatását több ezer elismerő levél bizonyítja.

Egy üveg ára 1 korona.

A londoni, párisi és berlini nemz. köz. kiállításon diszoklevéllel, arany éremmel és aranykereszttel kiténtetve.

Készíti: **Remetey Dezső** gyógyszerész, Turkevén.

Tolnamegyei főelárusító:

Kiss Pál fűszerkereskedő **Pakson,**

a ki 5 üveg egyszeri rendelésénél bérmentve szállítja a megye területén bármely városba vagy községbe. — Gyógyszerész és kereskedő urak mint ismét-eladók árendeményben részesülnek.

12-52

Női felöltők, szörmeboák, divatos blousok, női alsószoknyák, fehérneműek, czipők, kalapok, keztyük, nyakkendők, női- és férfi divatáruk nagy választékban kaphatók

6-6

SEINER LIPÓT áruházában **SZEKSZÁRD, Dicenty-palota.**

HOL VÁSÁROLJUNK?

Nyakkendők, fehérneműek, kézimunkák, zsebkendők, harisnyák, keztyük, inggombok, pipere és divatcikkék, legújabb ruhadizsek, játék és diszműárak, téli alsóruházati cikkek és mindennemű rövidárak **nem csak karácsony és ujévre,** hanem az év minden szakában legolcsóbb áron csak

Eisler Rezső cégnél **Szekszárd**

(Kaszinó-bazár) kaphatók.

Butorok bámulatos olesó áron!

Képek, tükrök, divánok, hálószobák, ebédlők, irodaberendezések állandóan raktáron vannak s készpénz, részletfizetésre kaphatók. **Temetkezési vállalat.** Disztemetések helyben vagy vidéken a legjutányosabb árak mellett teljesítetnek.

Hivert Ignác butorraktára **Szekszárdon**

Schleicher József

szab. cementbeton tetőcserep gyártmánya **Szekszárdon, Dobos-u. 448. sz.**

Cement-lapok, kövezet-lemezek, háztetők, itatóvályuk, udvar- és földhengerek és minden a cementbeton szakmába vágó gyártmányok jutányos ár mellett készíttetnek.

HOL VÁSÁROLJUNK?

Fusz Ferencz

üveg- és porcellán-kereskedő Szekszárd (br. Augusz-ház.)
Karácsonyi és ujévi, valamint nászajándékok. Nagy választék mindenféle készletben: étkezési, teás, kávé, fekete kávé, asztali üveg- és mosdókészletekben, valamint kép, tükör, függő és asztali lámpákban. Látványos és értékes nagy raktára. — Husz korona vásárlás után egy életnagyságu arckép. Épületüvegezés és képervezések olcsón készíttetnek.

Elkán Armin

áruraktára, Garay-tér, a legolcsóbb és legszebb áruk bevásárlási forrása. Állandó raktáron vannak: kalap, cipő, férfi- és gyermek öltönyök, mindenféle süti-árak, melyek saját műhelyben készíttetnek.

Utazó bundák kikölesönzése.

Müller Testvérek

mechanikusok Szekszárdon, a kaszinó bazárjában állandó raktárt tartanak: óriási nagy választékban varrógépek, motorkerékpárok, irógépekben és az összes gazdasági gépekben.

Varrógép-, kerékpár- és irógépjavitások szakemberien és olcsón eszközöztetnek. Előnyös részletfizetési feltételek. Műhímezés. Ingyen árjegyzék!

Debulay Imre

műlakatos üzlete Szekszárdon, saját házában. — Elvállal mindenféle lakatos- és vas-munkákat; készít továbbá házi sürgönyöző készüléket, borsajtó és szőlőzuzókat, hordóemelőt, vasrácsokat, központi fűtést.

Állandó raktár takaréktűzhelyekben!

Levélpapírok

egyszerű és gyönyörű diszdobozokban a legolcsóbb áron szerezhetők be

BÁTER JÁNOS
könyvnyomdájában
SZEKSZÁRDON

Női kalap-divatterem

Szekszárd, Széchenyi-utca.

Kalap-divatkülönlegességek bécsi és párisi modellekben; — menyasszonyi koszorúk és fátályok; gyászkalapok és fátályok, szalagok, virágok és egyéb díszes különlegességek Nagy raktár gyászkalapokban.

Fránek Jánosné divatárusnő.

Schulz Gusztáv

ékszerész és órász Szekszárdon, a kaszinó-épületben.

A legszebb karácsonyi és ujévi, névnapi és nászajándékok bő raktára. Nagy vásárlás ékszerekben és órákban; brilliáns függők és gyűrűk, arany- és ezüst láncok, fülbevalók, karkötők; különleges ékszerek, női és férfi aranyórák; függelék, csecsebecsék; szemüvegek, tájpipek és szivarszipkák.

Jutányos árak!

Ifj. Sverteczky István

férfi, gyermek és női cipész-üzletét a kaszinó Bazár-épületében lett megnyitotta, hol minden e szakmába vágó — külföldi tapasztalatai nyomán — legfinomabb és legkényelmesebb cipőket állít elő a mai modern kor kívánalmai szerint.

Árjegyzék ingyen!

FÜLÖP LAJOS

nagy lisztraktára Szekszárdon a várpince mellett és a vásártéren levő üzlet-helyiségben.

Ajánlja a közeledő ünnepekre a legjobb minőségű budapesti hengeralmi lisztkészletét a következő árakban:

0 sz. hengerliszt	K 30.- mm.	5 sz. liszt	K 23.- mm.
1 " "	" 28.- "	6 " "	" 22.- "
2 " "	" 27.- "	7 " "	" 20.- "
3 " "	" 26.50 "	7 1/2 " "	" 18.- "
4 " "	" 26.- "	1. rozsliszt	" 22.- "
	" 24.- "	11. " "	" 20.- "

Fischl Lajos

butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában tart dus raktárt a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-, ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Almássy Károlyné

czukrász-üzlete a Szekszárd-Szálló bérházában.

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe dusan felszerelt **czukrász-üzlete** megtekintését. — Különösen **karácsonyi dolgokból** és

tea-süteményekből

nagy választék.

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

Különböféle órák, gyűrűk, függők, szívek, láncok, kereszték, lóggók aranyban és ezüstben nagy választékban. China-ezüst, nickel-árak, szemüveg és orrsíptetők. — Fent felsorolt tárgyakra elcsőségükönél fogva felhívom a nagyérdemű közönség szives figyelmét.

Burka Ferencz órász Szekszárd Mayer János vaskereskedő ur házában.

Tóth Károly

bortermelőnél Szekszárdon

a legfinomabb saját termései, tisztán kezelt **ó-vörös** és **fehér borok**, valamint nehezebb fajta **bikavér** hordókban 50 litertől fölfelé és palackokban kaphatók. — Kizárólag elsőrendű hegyi szőlők termése.

Amerikai vesszőtermelés.

Mehrwerth Ferenc

vas-, fűszer-, festék- és ásványvizeskereskedésében kaphatók: legfinomabb jamaikai, Congo- és Cubarumok. Legfinomabb eredeti orosz csomagolású teák. Finom asztali borok, cognacok, likőrök, ásványvizek.

Korcsolyák!

Wagner Károly

harang- és ércöntődéje Szekszárd.

Ajánlja szabadalmazott átlukasztott harangjait 10 évi szavatolás mellett. Vas harangallványok Régi harangoknak átalakítása avagy azoknak felülízetés mellett való becserélése. Községi tűzifecskendők, kerti fecskendők, házi szívó és nyomó kutak, borgepek és hozzátartozó részek, szénkénegezők, malom- és mezőgazdasági géprészek is készíttetnek.

Kohn Mór

áruraktára Szekszárd

(Br. Augusz-féle ház.)

Nagy választék karácsonyi és ujévi ajándékokban

„Kevés haszon, nagy forgalom.“

Nagy választék gyermekjáték, pipere-cikkék, férfi- és női ingek, gallér, kézelők, lábravalók, téli posztó, berlíni és selyemkendők, valamint kalap-, sapka- és cipőkben.

Mayer János

vas-, fűszer- és vegyszárú-kereskedése

Szekszárdon, saját házában.

Ajánlja dusan fölszerelt raktárát a vevőközönség figyelmébe!

Nagy szénraktár!

Kron Salamon Fia

nagy áruháza Szekszárdon, a városi szálló bérházában.

Nagy és választékos raktár mindenféle női és úri kelmékben. Nagy választék selyem és gyapjú ruhákban. Bel- és külföldi vászon és fehérneműek raktára. — Férfi- és női divatcikkék. — Pontos és előnyös kiszolgálás. — Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Valódi szepesi borovicska, kárpáti turó, kvargli legolcsóbb

SINGER VICTOR

vas- és fűszerüzletében

Szekszárdon, kórház-tér, saját házában.

Rum, tea, kávé
jó és olcsó.

Alapító év 1867.

A hirdetési rovat szük kerete miatt nem becsajtkozhatom a dus raktáromon levő karácsonyi és ujévi ajándékul alkalmas ifjusági iratok, disznűvek, albumok, diszlevélpapírok részletes felsorolását; felkérem azonban a n. é. könyvvásárló közönséget, hogy üzletemet becses látogatásukkal megtiszteljen méltóztassanak, hol a fent felsorolt tárgyakból szükségleteiket bőven fedezhetik. — Kivánatra szivesen szolgálók karácsonyi és ujévi **Krammer Vilmos** könyvjegyzékemmel. **Krammer Vilmos** könyv-, papír- és zeneműkereskedő, Goldberger-féle házában, Garay-tér.

Nagy választék úri szövetek, ingek, gallérok, kézelők-és nyakendőkben.

Ifj. Glantz Miksa

röfös-, rövid-és divatárú-üzlete

Szekszárdon.

Dus választék mindenféle női kelmék-és menyasszonyi kelen-gyékben.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

20. sz.
Biz. 1905.

Hirdetmény.

2-3

Döbrököz község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. cikkekben előirt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1906. évi január hó 3. napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886: XXIX. t. c. 15-18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek;

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Tamásiban, 1905. december 13.

Pozsonyi Ferencz
s. tkönyvvezető.

Dávid Samu
kir. albiró.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a COZAPORBól. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodabátása elleuszenvéssé teszi az iszákosnak a szeszes italt A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségűl megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömegek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen bizonyos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 569. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, lev.-lapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 569),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Mit igyunk?

Bort és vizet, de csakis

BORSZÉKI GYÓGY-BORVIZET

amely a legegészségesebb és legkellemesebb üdítő ital talán az egész világon!

Kinéses Erdély adja, de egész hazánk büszkesége ez a kellemes összetételű víz, amely kivívta a külföld bámulatát is.

Fájdalom, a szállítás okozta nehézségek miatt eddig csak jó drágán volt beszerezhető, így a nagyközönség az értéktelenebb, de olcsó kuforrások vizét kapkodta, vagy pedig mesterséges vizet ivott.

De most a borvizek királya elfoglalja megillető helyét.

Hallatlan olcsó árak, óriási kedvezmény, — ihatja ur, szegény!

Egyedüli főelárusító vidékünkön

Kiss Pál paksi fűszerkereskedő,

aki azonban ebből a pompás üdítő italból minden nagyobb községben állandó raktárt létesít.

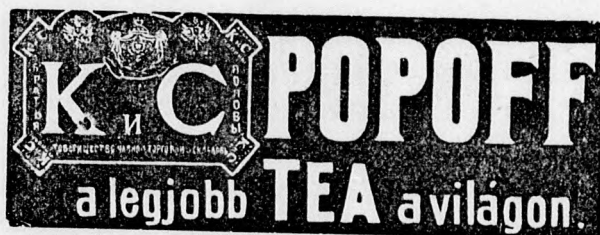
Igyunk hát borszékit!

1⁴/₁₀ literes palaczk 48 fillér. 1 literes palaczk 40 fillér. 1/2 literes palaczk 30 fillér.

A régi áraknál majdnem felénnyel olcsóbb! Vendéglősöknek és nagyban vásárlóknak **még nagyobb kedvezmény.** Az üres palaczkokat az elárusítók visszavásárolják!

Szekszárdi főeladás: **Ferdinánd Antal és fiaival.** Tolnán **Trutzer S. és Társa,** Dunaszentgyörgyön **Kálmán Dániel,** Dunaföldváron **Schwendtner Ferencz,** Faddon özv. **Ékes Edéné** fűszerkereskedőknél.

22-52

Csupán eredeti orosz esomagolásban kapható: 2-3

Salamon Testvérek

fűszer-, csémege-, tea-, rum-, cognac-, bor-, pezsgő- és ásványvíz-kereskedésben

Szekszárdon, Garay-tér báró Augustz-ház.

A varrógép csak akkor varrógép,
ha azt szakértő kereskedő választja meg.

Kizárólag kiváló
Eredeti Afrana
Eredeti Wettina
Central-Bobbin
varró- és műhímzőgép
és családi
Singer-varrógépeket
adunk el 10 évi jótállással.

Eredeti
Afrana
Karikahajós
Central-Bobbin
iparos varrógépeket
adunk el
10 évi jótállással.

Kedvező részletfizetések. Használt gépeket becserélünk.
A műhímzés tanítását szakképzett műhímzőnőnk díjmentesen végzi, még vidéken is.

Gazdasági gépek, u. m.:
vetőgépek, szecs-kavágók, daráló, répvágók, ekék, mérlegek stb. állandó raktára.

Nagy mehanikai javítóműhely.

MÜLLER TESTVÉREK

műgépészek (mehanikusok)

varrógépek, kerékpárok és gazdasági gépek raktára
SZEKSZÁRD, Garay-tér.

25-26

Névjegyeket,

ujévi kártyákat,
meghívókat,
tánczrendeket s
egyéb nyomtat-
ványokat gyor-
san szállít

Báter János
könyvnyomdája Szekszárdon.

Egy jó házból való fiu

tanonczul

fölvéteik **Báter János** könyv-
nyomdájában.

Saját készítményü **asztalos- és kárpitos butorok**

minden kivitelben raktáron és megrendelés után a **legolcsóbb árban.**

Pontos és szolid kiszolgálás. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 4-5

Podvinecz és Eibenschütz cégnei Szekszárdon

Magyar árucarnok.

FEKETE HUGÓ SZEKSZÁRD

Kaszinó
bazar-épület

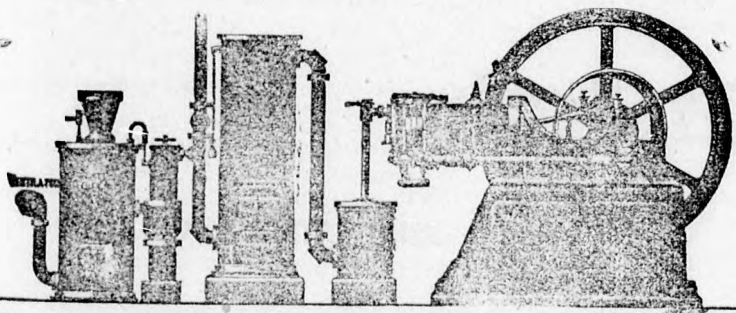
játék, disz, ajándéktárgyak, urí, női divat és rövidáru cikkek raktára.

Karácsonyi és ujévi ajándékok

3-3
megérkeztek s
legolcsóbb áron
szerezhetők be.

Mérsékelt áru gőz- és kádfürdőjegyek kaphatók.

Magyar árucarnok.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és locomoblok, szívó-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

9-52

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról sem képes oly olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint

Reményi Mihály

a magyar királyi zene-akadémia házi hangszerek készítője, azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa- vagy rézfúvó hangszert, hur stb. stb., míg **REMÉNYI** legújabb ábrákkal ellátott képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-utca 58. sz. Zenekarok teljes felszerelése a legolcsóbb árakon. Külön költségvetés díjtalanul. — Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Zongorák és ezimalmok hangolása és javítása. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. 9-52

Sömörbetegek,

olyanok is, kik sehol gyógyulást nem találtak, kérjenek prospektust és hiteles bizonyító leveleket teljesen ingyen.

Rolle C. W. gyógyszerész Altona-Bahrendfeld (Elbe). 9-52

Első styriai kötőgépgyár
Fogl J. L. műgépész.

Magyarországi képviselőlet és raktár:

BUDAPEST,
VI., Teréz-körut 20.

A leghíresebb **kötőgépek** tömlőszárral, házi és ipari célra részletfizetésre is kaphatók.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Varrógép- és kerékpár javító műhely. 9-52

Harisnyakülönlegességek!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Dús választék a legdivatosabb női-, férfi- és gyermekharisnyákban.

KALLÓS L.
Budapest, VIII., József-körut 9.
12 pár
saját kötesű fekete czer-naharisnya 10 korona.

Ha köszvényben, reumában szenved, ne kísérletezzen semmiféle szerrel, hanem vegyen egy üveg

Dr. Fleisch fele köszvény-szeszt,

mely esztt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, ítés, erőltetés, rándulás, ficamodásból származó fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít, mint bármely más külső vagy belső gyógyszer. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető, még a legrövidebb bajoknál is, melyeknél sem fürdő, sem gyógyszer nem használható. Kapható a feltalálónál és egyedüli készítőnél:

Dr. FLESCH EMIL
„Magyar Korona“ gyógyszer-tárában
Győr, Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 korona. Huzamosabb használatra való „Családi“ üveg ára 5 korona. 3 kis, vagy 2 „Családi“ üveg rendelésénél bérmentve utánvétellel küldjük. 9-52

Részletfizetésre

Ivankovits Karoly és Fia Szegeden. 9-52

porcellán és üveg szervizek, lámpák, china ezüst. Kérésre képes színes ábrák ingyen. Ugyanott aranyok felvételnek, kik vendéglősöket, kereskedőket és benteseket látogatnak, híres szegedi paprika előadásával sokat kereshetnek. 1 kilo világpiros szegedi paprika 3 ftt utánvétellel.

Ninesen betegség házánál,
ha meghozatja a híres

KIRÁLY-BALZSAMOT,

a balzsamok királyát, mely minden betegség ellen egyedüli biztos szer; ezen híres balzsam által megakadályozza a fájást, köszvényt, esztt, rheumát, fog- és hátfájást, lábszag-gatást, kölkát, gyomor-fájást, szóval minden betegségnek egyedüli biztos orvossága a híres Király-balzsam, tehát szükséges, hogy minden háznál készletben legyen. Egy nagy üveg 2 korona 55 fillér, 3 üveg 6 korona 55 fillér, bérmentve, utánvétellel.

Kapható: **Grósz-Nagy Ferencz** gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth Lajos-utca. Budapestén: Török József gyógyszer-tárában, Király-utca 12. Ugyancsak ezen szerrel megrendelhető az egész országban elismert **híres hajdusági bajuszpedrő,** melytől a legrövidebb idő alatt a legszebb bajusz nyerhető, 3 doboz 2 korona 15 fillér bérmentve, utánvétellel. 9-52

Pénzkölesön!

Házakra, földbirtokokra I., II. helyre olesó feltételek mellett, valamint személyhitelt kezes nélkül is 200 koronától feljebb mindenféle állásu egyénnek 4 korona havi törlesztésre gyorsan és olesón közvetít eösköl Várady Lajos Budapest, Kerepesi-ut 62. — Bővebb felvilágosítással azonnal szolgálók válaszbélyeg ellenében.
22—52

BÖRCsök JÓZSEF

késes és műköszörüs üzlete
SZEKSZÁRD, Kaszinó bazár-épület.

Van szerencsém az igen tisztelt közönség tudomására adni, miszerint Szekszárdon, a Kaszinó bazár-épületében

késes- és műköszörüs-üzletet

nyitottam, melyre felhívom a t. közönség figyelmét.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikket, ugymint: **evőeszközöket, konyha- és zsebkéseket** mindenféle kivitelben. Kitűnő borotvák, különféle ollók, **huszárdok, huszárdok gépek, ló- és marhanyíró ollók, szőlőajtó kések, szőlőmetsző ollók** stb. nagy választékban.

Javításokat és mindennemű **köszörüléseket** elfogadok és jótállás mellett **eszközöket**.

A nagyérdemű közönség szíves bizalmát kérve vagyok kiváló tisztelettel

Börcsök József

késes és műköszörüs Szekszárdon.

98. szám.

bk. 1905.

Hirdetmény.

A szekszárdi Ferencz-közkórházban létesített **bábaképző intézetnek 1906. évi tanfolyama február hó 3-án** veszi kezdetét. A tanfolyamban résztvenni óhajtok **1906 január hó 30-ig** jelentkezhetnek személyesen vagy írásban okmányaik beküldése mellett a kórház igazgatóságánál.

A felvételhez szükséges okmányok:

1. Keresztlevél.
2. Erkölcsei és illetőségi bizonyítvány.

Husz évnél fiatalabb nők semmi esetben, negyven évnél idősebbek pedig csak azon esetben vehetők fel, ha mint községi- vagy kórbábák, illető hatóságai által küldetnek be.

A hallgatók kötelesek az intézetben lakni s ellátási költségeiket — havonként 16 koronát — a kórház gondnokságánál havonként előre megfizetni. Ezen havi ellátási díj szegény és szorgalmas tanulóknak elengedtetik az első havi részlet kivételével, melyet a felvételnél minden tanuló köteles előre lefizetni.

Vizsgadíj 40 korona.

Kötelesek ezenkívül a hallgatók a tankönyvet saját költségükön megszerezni. A tankönyv ára 4 korona.

A tanfolyam tartama öt hónap; az előadások magyar és német nyelven tartatnak. A tanfolyam bevégeztével vizsgálat tartatik s azok, kik annak sikeresen megfelelnek, **az egész országban érvényes oklevelet** nyernek; az oklevél kiadása előtt azonban kötelesek az előírt bábaeszközöket maguknak beszerezni.

Közhírré teszi továbbá a kórház igazgatósága, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium költségén berendezett szülészeti osztályra a terhesség előrehaladottabb állapotában levő nők bármikor felvétetnek s tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra, ingyen ápoltatnak.

Szekszárd, 1905 december havában.

A szekszárdi Ferencz-közkórház igazgató főorvosa.

Karácsonyi vásár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy megérkeztek nagy választékban a

gyermekjátékok,

melyeket **meglepő olcsó árban** árusítunk. — Nagy raktár mindennemű **disztárgyakból** hölgyek és urak részére.

Alkalmi vétel!

Cselédség részére színes pargit mtr. 19 kr.
120 cm. széles ruhaszövetek mtr. 45 kr.

Óvodák és menházak árendeményben részesülnek.

MÁRKUS TESTVÉREK

rőfös- és divatáru üzlete

Garay-tér, dr. Spitzer-ház

SZEKSZÁRD

A polg. iskolával szemben

3-3

Nosza azonnal doktorért s míg a doktor előkerült, a ténsasszony ezerszer is megkérdezte a kis Jancsit, hogy hol fáj; de a kis Jancsi egyszer sem válaszolt, hanem sirt-sirt keservesen és rekedten. Nagy sokára megjött az orvos s mikor megnézte a kis Jancsi torkát, szomoruan tudomására hozta az aggódo családnak, hogy a gyerek difteritiszben van. A ténsasszonyt a hír teljesen lesújtotta. Vékony, szikár alakja egészen megörbült s úgy szeretett volna zokogni, ha nem lett volna jelen az ura meg a leánya, akik előtt még sohasem mutatkozott gyengének. De azért ki-ki potytyantak könnyei, mikor remegve ölegette a kis Jancsit és olyan szeliden, olyan lágy, kérő hangon ismételte:

— Ugy e meggyógyulsz Jancsikám?

Később, mikor a gyerek igen rosszul volt, fülébe sugdosta, hogy majd hoz ám a Jézuska kardot, dobot, puskát, csákót, trombitát, meg hintalovat is, meg mindent. A papának is arany órát, Ilonkának rózsaszínű selyemruhát, csak a Jancsika meggyógyuljon. Másnap már Nagy uram is hallotta ezeket az ígéreteket, meg a cseléd is, akinek aranykeresztet ígért a ténsasszony.

És a kis Jancsi nem halt meg. Felgyógyult.

December közepe már elmúlt, mikor a ténsasszony indult a városba. Előtte való napon tíz darab százast bankót kötött a kendőjébe úgy, hogy Nagy uram is láthatta, a bugyellárisba pedig vagy harmincz forintot helyezett el. Kiadta a rendeleteket, mindent elintézt, nehogy a félnap alatt, míg távol lesz, a ház fölforduljon. Még a szánkóról is lekiáltott a cselédnek, hogy vigyázzon a meztelen nyaku tyukra, ha netalán a szomszédba menne tojni, mint neki rossz szokása.

Aztán elindult. A lovak vigan ügettek, a csengők kedvesen csilingeltek s a szánkó csikorogva siklott odább. A ténsasszony a domb tetejéről még egyszer visszanezét, nem történt-e otthon valami szerencsétlenség, nem csináltak-e tüzet vigyázatlanból. És az egész uton csupa rémes gondolatokkal foglalkozott, mert ha ő nincs otthon, bizonyosan baj történik.

A városba érve, tüstént hozzálátott a bevásárláshoz. Megváltak a szokott boltjai, bár egyik kereskedővel sem volt megelégedve. Az egyik például igen édes száju, a másiknál nagyon ügyetlen a görbeorru segéd, a harmadiknál lassu a kiszolgálás, a negyediknek a felesége igen kíváncsi; az ötödik azért utálatos, mert mindig azt mondja, hogy: kérem alásan. Viszont a ténsasszony sem volt valami nagy kedvességben a boltosok előtt, mert úgy alkudott, mint a legravaszabb örmény, de hát ezt a hibáját ellensúlyozta azzal, hogy készpénzzel fizetett.

Délre járt az idő, mikor a ténsasszony elvégződött vásárlásaival. A vendéglőbe, ahol szánkója állott, az inasok egymásután hozták a csomagokat. És a szánkó szépen megtelt. Megtelt annyira, hogy kétséges-e vált, vajjon jut-e még hely a kocsis és a ténsasszony számára. Mikor aztán mindent jól megkötözték, a ténsasszony kiadta a parancsot a kocsisnak, hogy siessen fogni, mert rájuk esteledik. A város határán kívül a szoknya ránczaiból előkeresett egy darab sajtot, meg egy darab kenyeret és megebédelt; közben azokra a szerencsétlenségekre gondolt, melyek otthon az ő távollétében történhetnek, de valósággal nem történtek. Még a meztelen nyaku tyuk sem tojt a szomszédban.

Mert a meztelen nyaku tyuk után kérézősködött legelőszőr, mihelyt leszállt a csomagok körül. A családokra csak akkor került sor, mikor megtudta, hogy a disznók is kaptak enni, meghogy a teheneknek sincs semmi bajuk. És a családtagok közül is csak a kis Jancsi részesült, abban a szerencsében, hogy megtudhatta, hogy társalgás történt a Jézuskával, aki megígérte, hogy valami nagyon szép dolgot fog hozni. Ez a kijelentés elég volt arra, hogy az egész család nagy reményekkel nézzen a karácsony elé.

És a karácsonyest el is érkezett, mint rendszeren el szokott érkezni.

Megszólt a csengetyű és téns Nagy János uram szorongó szívvel vezette gyer-

mekeit abba a szobába, a hol a fényes ajándékok elő fognak tűnni. Már a belépésnél meglepte ugyan, hogy a fa épen úgy van diszítve, mint az előbbi években szokott lenni. Volt rajta egy hosszú, különféle színű papirosból készült láncz, husz-harmincz ostya, amit a kántorék küldtek ajándékba; volt rajta nébány darab czukor, a mit a helyi zsidó árult olcsó pénzért, a tetején lógott egy szent kép, a mely már tizenhatsz esztendeje szerepelt. Végül pedig égett a fán vagy tíz-tizenkét gyertya, a melyek tavalyról maradtak félben.

A gyerekek gyanusan néztek össze, de szólni egyik sem mert. Kiváltképen azért nem, mivel a ténsasszony nyitotta száját beszédre, mondván, hogy megérkezett a Jézuska, aki a jó gyermekeket elhalmozza mindenféle kedves ajándékkal, de kiköti, hogy a gyermekek ezért jók, szófogadók és háladatosak tartoznak lenni szüleik irányában; kiköti még azt is, hogy a cselédek is szorgalmasabban lássanak dolgoik után a vett ajándékok fejében. A gyermekek türelmetlenül hallgatták ezt az ünnepi beszédet, de legkényelmetlenebbül esett Nagy János urnak, aki aggodva várta a fejleményeket.

Vége is a ténsasszony bontogatni kezdte a papirosokat és hozzáfogott az ajándékok szétosztásához.

A ténsurnak hozott a Jézuska kétszáz darab portorikó szivart s hogy az aranyóra hiányát se érezze olyan nagyon, kapott még egy fekete házi sapkát. Ilonka kisasszonynak selyemruha helyett egy egész tuczat fehér vászon-zsebkendő jutott. A kis Katus kapott hat pár fekete harisnyát és ráadásul egy pár piros harisnyakötőt. A tíz éves Pista szintén hat pár harisnyát és egy sapkát. Vége a kis Jancsi hat pár harisnyát, egy kardot és egy papircsákót. Az ajándékok a tavalyihoz képest megkétszereződtek, ráadás is jutott; de a dobot, trombitát, órát, babát, selyemruhát elfeledte a Jézuska.

Legalább úgy mondta a ténsasszony, mikor a kis Jancsi keserves sirásra fakadt és követelte mindazokat, amikről a mama betegsége idején megemlékezett. A nagy sirásra a cseléd csodálkozó arca is megjelent s a ténsasszony azzal akarta megvigasztalni a kesergő Jancsi gyereket, hogy lám a Jézuska a Panni cselédéről sem feledkezett meg, mert hozott neki két szent képet az imádságos könyvébe. Hozott volna aranykeresztet is, de a Jézuskának elfogyott a pénze.

De bizony a kis Jancsit nem lehetett megvigasztalni, sőt inkább erősebben fujta, a mitől kedvet kapott a hat éves Katus is; ő is rákezdett. De vesztére, mert a ténsasszony a sarokba tédelte és hangosan pörölt, hogy ilyenek a hálátlan gyermekek; ahelyett, hogy örülnének a Jézuska ajándékának, meg a csillogó karácsonyfának, illetlenül nyafognak. Ezt már a Pista gyerek sem hallgathatta sirás nélkül. Ilonka kisasszony pedig elvonult a másik szobába és ott zokogott, hogy neki ebben az életben nem lesz rózsaszínű selyem ruhája és nem mehet el a gazdasz bálba, a hol bizonyára várja az a szőke bajszu fiatal ember . . .

A ténsurnak is kedve lett volna egy kis könyezésre, de nem mert . . . Hanem azért mégis megkérdezte a feleségét, hogy miért nem hozott tisztességesebb ajándékokat, hiszen a vagyonból telnek. A ténsasszony pedig haragosan elfordult és átsietett a másik szobába, aztán eloltotta a karácsonyfán pislogó tíz-tizenkét gyertyát, mert a jövő esztendőben még kitaranak, ha most nem égnek sokáig.

A két karácsonyfa.

Aranytól csillogó
Karácsonyfa körül,
Czifra uri gyermek
Kényeskedve örül.

Pazar szép dolgoktól
Hajlong a fa ága:
Csillogó játékot
Annyit raktak rája!

Szalmás paraszt házban
Dús az árva gyermek,
Ha egy zöld ágacska
Fagyos rögbe vernek.

Nincs itt semmi pompa:
Két kis gyertya lángja,
S fonott kalács csupán
Az ő boldogsága . . .

*

Im' a két ártatlan
Örömét meglelte:
Nem tudom melyiknek
Boldogabb a lelke?

Szírmái Gyula.

Hazafelé.

Irta: Borsos István.

Ács János tizedes csak karácsony szombatján délután kapta meg a három napi szabadságot. Ha a harmadik csillagot megkapja, talán annak sem örült volna meg jobban. Igaz, hogy nagy a bakánál a sarszi, de hát hazamenni mégis jobb.

Hirtelen becsomagolja nagy vászon tarisznyájába az extra mundért és siet ki a kaszárnyából. Ott künn a városban csengve-bongva suhannak tova a szánok, fázósan, váll közé huzott nyakkal czammognak a gyalogosok. A fényes kirakatok előtt egész bámész csapatok nézegetik a gazdagon diszített karácsonyfákat.

Mint a szabadjára eresztett rab-madár, úgy jár közöttük. Annak a sok urnak, a ki most is közönyösen megy üzlete után, talán sejtelve sincs arról az édes érzésről, a mely az ő lelkét betölti arra a gondolatra, hogy most mehet hazafelé.

Hazafelé . . . Az a sokszor megkínzott, meggyötört szív egészen felmelegszik erre a gondolatra. Az a sok elfojtott keserűség, a mi tizenöt hónap alatt felgyülemlt benne, mind szétfoszlik s csak egy érzés marad meg, melyet nem ért, de érzi, hogy jól esik.

A mint megy kemény, ruganyos léptekkel a csikorgó havon, lassanként elmaradoznak mögötte a külváros legszebb házai is. Előtte terül a beláthatatlan hómező, szakadatlan, egyforma fehérségével, melyről káprázatóan verődnek vissza a lenyugvó nap utolsó sugarai. Az a néhány csenevész, zuzmarás fa, mely ott sinlődik az utszéli homokban, úgy csillog, mintha a karácsony kedvéért a nap is gyertyákat gyújtott volna rajtuk.

Alig néhány száz lépésnyire látja a szánok törését, a mely mutatja az utat hazafelé: ezenkívül nincs egyetlen egy pont sem, melyen a szem megpihenhetne. Az egyedüli élő rajta kívül az az éhesen károgó varju, mely lustán repül ott fenn a levegőben.

Sebaj, előre! . . . Azon a sivatagon túl ott van a rég látott otthon.

Az egyik utszéli fa tövével egy csapat fogoly didereg s bujik be a hóba vájt lyukakba. Megszánja a szegény párákat s ebből a szánalomból valami beteges vágyakozás támad benne a meleg szoba után. Lelkét nem köti le itt körül semmi s előre repül. Feltűnik előtte a kis fehérre meszelt ház, apró ablakaival, füstölgő kéményével. Az udvaron a gémes kut sudarát csikorogva csóválja a szél. Benn a tűzhelyen lobog a láng, s mellette édesanyja sűrű-forog, míg atyja kinn áll a konyha ajtóban s az ég alját nézegetve vissza szól a pipa mellől:

— Aligha zivatar nem lesz.

Ennél a gondolatnál János is önkénytelenül hajtja fel köpönyegje gallérját. Erzi azt a csipős szelet, mely a zivatar első hirtűkeként szalad végig a rónaságon, a porrázzott havat kiméletlenül csapva arcába. Ez fölébreszti álmadozásából s a mint körül néz, eltűnt előle a kis fehér ház, nem lát-

szik mögötte a város, s csak a mind erősebben füttyölő szél hoz néha egy-egy elenyésző hangot a harangok zugásából onnan a város felől.

A keletkező vihar gyorsabb menésre készítet. Tudja nagyon jól, milyen szokott lenni a hóvihar a pusztaságon. Isten irgalmazzon annak, a kit ez utközben kap; pedig ő még alig van fele uton.

És a vihar mindig erősebb lesz. A szél, mely eddig csak egyes lökésekben rohant végig a pusztán, kitör teljes erejével. A fülkavart, porrátört hó betölti a levegőt, s a mint a szél egyet fordul, élesen, metszőn vágódik az utas arcába.

Most csak előre, míg a hó a törést be nem temeti. Itt csak az mentheti meg, ha az irányt nem téveszti. A ki belebódul a Sárértbe, az csak mondjon bucsut a világnak. Ott elbandukolhat addig, míg ereje bírja, s ha egyszer kimerülve elálmósodik, akkor már egészen otthon van — az Ábrahám keblében.

János nem kívánczolt még oda. Halkan egy „Uram Jézust“ sóhajt, szeme elé emeli karját és futni kezd. Ha nem lát is, lába megérzi, merre van a törés, bátran megy rajta előre. Futtában a szél csapdossa, lökdösi, de mintha nem is érezné. Az önfentartás szilaj ösztöne kergeti s rohan, mint az örök vad. Izmai megfeszülnek, arcáról csorog a verejték, a mely, a mint ruhájára hull, jéggyöngyökké fagy, de fáradságot nem érez. Ereje meg tisztereződik a küzdelemben, szilajul veti föl fejét mintha mondaná a hatalmas elemnek: nem győzsz le! . . .

. . . Irgalmas Isten! . . . mi ez!?

Lábai alól elfogyott az ösvény s nem lát előre egy lépésnyire sem. Szemei nem képesek átlátni a kavargó szürkéségen, s ha néha úgy tetszik, hogy ritkul a hófelhő, odább is csak a vak, egyhangú fehérséget látja.

Érzi, a mint lelkét jég kezekkel ragadja meg a kétségbeesés. Karjai lehanyatlanak, térde megreng alatta; agyára homályos fátyol borul s ajkai majdnem öntudatlanul susogják!

— Elvesztem . . . Istenem . . . én édes Istenem, mutasd meg rajtam kegyelmedet.

S lelke mintha erőt nyert volna a fohászból, felvillan benne a reménynek egy halvány sugara: hátha még nem veszett el minden!? Még ereje bírja; ha el nem tévedt, nem lehet már messze a falu . . .

S a remény új erőt önt belé. Törtet előre végső kétségbeeséssel a mély hóban, melybe néhol derékig süllyed alá. Homlokán, nyakán kidagadnak az erek az erőfeszítéstől. De lassanként érzi, mint fogy ereje; tüdeje kifárad, lábai inognak alatta. Lelke elfásul, nem érez; öntudata lassanként elvész, s csak a gépiesen dolgozó agy fest elébe tarkábnál tarkább képeket. Valami halvány emlék azt mondja neki, hogy karácsony estéje van most, s a félálomban bandukoló előtt a féktelen képzeletszulte alakok repdesnek homályos körrajzaikkal; mosolygó angyalok, nagy szakállu pásztorok. A vér agyára tolul, s a mint füle zúg, mintha szent énekeket hallana az égből alá hangzani.

Valami kellemes zsidbadás állja el testét. Ugy szeretne ott lefeküdni s álmában nézni azokat a fényes alakokat, hallgatni azt a búhajós éneket . . . Nem tudja már, hogy ez az álom — halál.

. . . Zökkenés rázza meg s egy percze magához téríti. Bele ütközött valamibe. Egy sötény kerítés állja útját. Erről megtudja, hogy itt kell lenni a falunak. Megfeszíti még erejét s törtet a sötény hosszában. Egyszerre halvány világosságot pillantott meg, mely a hó felhőn átszűrődik hozzá egy ablakból, honnan ismerős szent ének hangzik a viharba. Végső erejével oda vonsozolja magát az ablakhoz s megzörgeti. Aztán öntudatlanul roskad le a puha hóra.

A baromfi udvarból.

Irta: Lágler Sándor.

Sokszor hallottam, hogy midőn valakinek szellemi tehetségéről a legkedvezőtlenebb véleményt akarják nyilvánítani, ezt mondják: „Annyi esze sincs neki mint egy tyúknak.“ Pedig hát az én megfigyelésem és tapasztalatom szerint a tyúkok életében oly jelenségek mutatkoznak, a melyek őket értelmiség dolgában nagyon sok állat fölé emelik.

A ki ezen állításomat kétségbe vonja: mondja meg, hogy mely állatnak van oly kifejldött nyelve, mint a tyúkoknak? Alig van helyzet, alig van érzés, a melyet a csirke, a tyúk, a kakas, csaknem ártikulált hangokon kifejezni ne tudna. Beszélőgépet via-zhengerére volna szükség, hogy azt a százfélé hangot, hogy ne mondjam szót lerögzíthessük, a mellyel ők egymással beszélnek. Ez lenne a tyúknyelv akadémiai szótára. Így, betűkkel leírni nagyon bajos, noha a mi magyar nyelvünk nagyon sok hangutánzó szót vett át az ő nyelvükből. Azonban a tyúk alkalmazkodni is tud némileg az ő tápláló gazdasszony nemzetiségéhez. Igen! Magyarul a kótlós kottog vagy vattog, németül „klukt.“ Tessék csak megfigyelni: a kölesdi, medinai kótlóstyúk szava: „kottly, kottly, kottly“ vagy némelyiké: „vally, vally, vally“, míg Tormáson, Nánán: „kluk, kluk, kluk.“

A kis csibe, mikor még a tojásban van, de azt már kívágta: sipog; később, mikor anyját nem találja: sipákol. Ki tudná fonograf nélkül utánozni, midőn a kis csibék jóízűen csicseregve szedegetik a köleskását; vagy midőn egyet megfogsz, azt a meglepetésszerű, de nem kétségbeeső ijedelmet: „csicseri, csi, csi.“ Midőn anyjuk „krrr-krrr“ altató szavára szárnyai alá bujnak, s vékonyka hangjukon anyjuknak utána mondják: „krrr, krrr, krrr“ a mi egyszersmind a fázó, de a jó takaró alatt fölmelegedni kezdő didergésnek oly találó kifejezője. Mikor az anyjuk valami jó falatot talál, azt fölemelve s ismét letéve hívja kicsikéit: „Tittii-tittii.“ Mikor a magasban valami ellenséget lát repülni, nem lehet leírni azt a vészhangot melyet a csibés tyúk ad, halkan, de a csibék által mégis érthetően, mert mind elnémulnak és meglapulnak.

A tyúknak nemesak beszédében, hanem egész magaviseletében, mondhatnám egész lelkületében mily óriási változás áll be az anyasággal. Az előbb oly félnék állat el nem hagyja fészket, ha hozzá közelítesz, hanem megmarad tojásain, s tollait felborzolva haragos sivitó hangot ad, s ha hozzá akarsz nyulni, ugyancsak össze vissza csipkedi, vaddalja kezedet. Mikor pedig már kis csirkéi vannak, olyanná lesz, mint az édes anya, a ki azelőtt világért sem mert volna urak elébe menni, de mikor arról van szó, hogy gyermeke számára protekciót keressen, félre tesz minden tartózkodást. Így az anyatyúk is: bekottogja csibéit a konyhába, s ha az asszony nem vigyáz, felugrik a nyújtó deszkára s lerántja a tészát, a majszoló kisgyermek kezéből kikapja a kalácsot. Az a végtelen türelem, a mellyel bohókás csirkéihez viseltetik, midőn ezek, ültében hátára, fejére másznak, s taraját, szemét csipkedik. Dehogy fenyitene, dehogy tanítaná őket rendre.

Ha komikus jelenetet akarsz élvezni, adj a tyúkoknak tányérban bablevest. Először kiszedegetik belőle a babot, azután az egyik megkóstolja a levét, italként fölhajtja, lenyeli, csudálkozva körülnéz, egyet szól, nyilván ezt mondja, hogy „Jó ám.“ Aztán egymás után a többiek, végre a kakas is, és mikor már lenyelték a kertyot, üsszenéznek, gondolkoznak, a kakas is helybenhagyja, mondván: „Ugy-e de jó vót.“ És mind gyorsabb tempóban üritik a kertyokat, utóbb csak úgy kopog a tányér feneke, végre aztán mindegyik megtöröli a száját, s a kakas jelt ad az asztalbontásra, mondván: „Bizony e jó vót.“

Szóljak még a kakasról? Nincs az a félelem és gáncs nélküli lovag, a ki a lovagiasság dolgában a kakast megfölné. Ha a szomszédvalami ügye-baja akad, melyet csak a lovagiasság útján lehet elintézni: nem

támad orvul, hanem felrepül a kerítésre, szárnycsattogással, kukorékolással kihívja, melyre aztán hasonlóképp felel az ellenfél, hogy elfogadja a párbajt. Nem kellenek segédek, hogy mindegyiknek állását kimérjék és kijelöljék: szembe állanak, s mielőtt fegyverüket használnák, összemérik azt, azután támadnak; közben megpihennek. S a földet csipkedik, aztán újra vivő helyzetbe állanak s folytatják a harczt, nem az első vérig, hanem a végkimerülésig, míg az egyik ellenfél teljesen harczképtelenné nem lesz. Ha párbajukat mint a rendőrség szokta, valamely felsőbb hatalmasság közbelépése félbeszakítja, a vis majornak engednek ugyan, de a mint csak szeret tehetik, találkoznak ismét, s e találkozást egyik fél sem kerüli, hanem keresi. És a hölgyek, már mint a tyúkok, a kikért vérüket ontják, oly hideg, közömbös szemlélői a küzdelemnek, hogy az emberben szinte feltámad a kétely, hogy érdemes-e értük így küzdeni? Akármelyik lesz a győztes, azé lesz az ő kegyük.

Pedig mily odaadó gyengédséggel viseltetik a kakas az ő tyúkjai iránt! Ha egyet ezek közül megfogsz, halált megvető bátorsággal kél ennek védelmére, fölugrik rád a kakas és ugyancsak vigyáznod kell szemeidre! Hogy örködik, midőn kinn legelésznek, veszedelem láttára a kótlós tyúkéhoz hasonló hangon adja meg a vészjelt.

Melyik him állat hívja nőstényeit, hogy a talált jó falatot ne maga nyelne le, hanem hölgyeinek adná? Erre az udvariasságra csak a kakas képes. És nem ismer személyválogatást sem. Még ha kicsi csirke kapja is el a jó falatot, arra sem haragszik, hanem belenyugszik, noha nem annak volt szánva. Pedig a fiatal ember, ha bonbonnal kínálkozik, nem tűri ily nyugodtan, ha azt nem ő, kinek udvarol, hanem a kis baktisleány kapja ki kezéből.

Láttál-e, nyájas olvasó, kakast, midőn reményteljes állapotban levő tyúkjának fészket készít? Minden szava, minden mozdulata a férj és apa buzgalmának, gondoskodásának élethű kifejezője. Mennyire igyekszik kapacizálni, hogy az egészen jó, czélszerű, alkalmas puha fészek lesz, próbálja csak meg, helyezkedjék el benne. És ő nagysága ajkáról, akarom mondani csőréről, egy elismerő szó avagy mosoly nem jutalmazza, közömbös szemlélője minden fáradozásnak és csak azért sem veszi igénybe, ha jónak találna is: minek avatkozik a férj az asszonyi dolgokba?

Volt egy kakasom, a mely az anyjuk által korán, még pelyhes állapotban elhagyott, didergő csirkéket először szánalommal nézegette, azután kiterjesztett szárnyakkal leült, és a csibétyúk hívogató kurrogását utánozva szárnyai alá hívogatta őket, azután nem kottogva ugyan, hanem „kokokoko-kokoko“ szóval vezetgette, pedig kakas volt ám, nem kappan. A keresztesvitézek lovagjaiéhoz hasonló magaviselet ez, a kik oroszláni hősiességgel küzdöttek a szaracénok ellen, de ápolták a betegeket, védtek a zarándokokat.

A kakasnak fent vázolt szép tulajdonai leginkább a közönséges magyar fajtánál érvényesülnek, e tekintetben az ugynevezett faj baromfiak kakasai a magyar fajta kakasnak mesze mögötte maradnak. A kokinkinai kakas Lizony, ha jó falatot talál, bekapja maga. Nem is oly bátor, hősi: a sokkal kisebb termetű magyar kakas úgy elbánik vele, mint a magyar huszár a vasas némettel.

Nem is szeretem én azt a fajbaromfit. Ennek tenyésztői egyformaságra, egy színre törekednek: az elütő színűt kimustrálják. Olyan az a faj baromfi udvar, mint a kalikóbál, melyen egyforma tolettben van minden hölgy. Szébb, ha fekete, fehér, kendermagos, czirmos, mindenféle alapszínű és tarkázatu tyúkok társasága disziti az udvart.

Végül, a tyúkok előrelátó ösztöne nyilatkozik meg abban, hogy ha megszelidítjük is a kis csibét — tollasodó korában már tartózkodó lesz, elveszti bizalmát az ember iránt, mintha azt sejtene, hogy előbb-utóbb arra a sorsra jut, a melyre IV. Henrik francia király szánta, hogy t. i. vasárnapon minden polgár fazekába egy tyúk legyen.

